

verder in dit nummer

Vredesweek

'Powered by Peace' is dit jaar het motto van de Vredesweek, die loopt van 16 tot en met 23 september. In diverse wijkgemeenten van de PGU en in andere kerken in de stad wordt er aandacht aan besteed. Zie ook de jongerenpagina, met onder meer korte boekrecensies over dit thema.

3

Leerhuis

In het Johannescentrum is dit seizoen weer een leerhuis. Ditmaal gaat het over 'hemel en hel'. Deelnemers van weleer hoeven niets te doen voor een aanmelding, zij krijgen het formulier automatisch toegestuurd. Het eerste leerhuis is in oktober.

5

Dieren

Dierendag, 4 oktober, is een leuke gelegenheid om rond de tijd met de kinderen een filmpje te bekijken via Youtube. Het is een film over een leuk liedje waarbij Adam alle dieren - groot en klein - een naam geeft. Het is snel te leren, omdat je het tegelijk kunt beluisteren en meezingen.

6

Bhutan

In de Domkerk is van 15 september tot en met 25 oktober een fototentoonstelling met als titel: 'Unforgotten'. Het gaat over vluchtelingen uit het Aziatische bergstaatsje Bhutan. De expositie is een compilatie van het gelijknamige fotoboek van schrijfster en fotografe Eveline van de Putte.

12

HOE BEN JE KERK IN DE SAMENLEVING?

Kerkmensen als meelopers

Arjen de Groot,
diaconaal werker
Diaconaal Missionair Orgaan (DMO)

De vraag wat kerken en kerkmensen kunnen bijdragen aan de samenleving wordt sinds de financiële crisis op een nieuwe manier actueel. Dat klinkt misschien gek, als je weet dat de kerken in snel tempo kleiner worden en minder mogelijkheden lijken te hebben dan voorheen om iets bij te dragen aan de wereld om ons heen. Toch wordt er weer vaker naar kerken gekeken als het gaat om de zorg voor kwetsbare groepen in de samenleving.

Overheid en gesubsidieerde instellingen moeten flink bezuinigen op welzijnswerk, zorg en hulpverlening en hopen dat organisaties in het maatschappelijk middenveld, zoals de kerk, een deel van die taken kunnen overnemen. In mijn werk voor een inloophuis en de ouderen word ik vaker benaderd door onderzoekers en medewerkers van gemeentelijke diensten die benieuwd zijn wat wij kunnen bieden. In 'wijkwelzijnsoverleggen' worden kerken en kerkelijke projecten als serieuze partner gezien. Zorginstellingen hopen op een bijdrage van de kerken om de geestelijke verzorging overeind te kunnen houden. En

* Zoals God aanwezig is voor ons, willen wij aanwezig zijn voor een ander. Wij zijn geen hulpverleners, maar gaan een relatie aan die niet meteen stopt als een probleem verholpen is (foto: Beeldbank PKN).

zo zijn er meer voorbeelden te noemen.

Rol

Die ontwikkelingen dwingen ons goed na te denken over de vraag wat de bijdrage van kerk en diaconie aan de samenleving nu precies is. We zijn geen hulpverleningsinstantie – en moeten dat ook niet willen worden – maar

kerken en kerkmensen zetten zich wel voor veel mensen in de marge in. Wat is onze rol dan precies? In het onderstaande laat ik mijn gedachten over deze vraag gaan. Kerkleden als *meelopers* is een ludieke maar misschien wel adequate benaming. 'Helpen waar geen helper is' was lang het adagium van de diaconie. We schieten te hulp waar

dat nodig is en trekken ons later weer terug. Voorzieningen voor daklozen zijn met kerkelijke steun van de grond gekomen en zijn later verzelfstandigd. Kerkleden hebben mee aan de basis gestaan van de voedselbanken in de stad. En zo zijn er veel meer voorbeelden te noemen. Zie verder pagina 7: **Oog hebben voor de kwetsbaren**

MANTEL VAN SINT MAARTEN

Aandacht voor solidariteit

Frans Rozemond en Bram Schriever

Solidariteit tussen mensen. Daar gaat het om in tal van mooie Utrechtse projecten die door vrijwilligers worden bemenst. Projecten op maatschappelijk en diaconaal terrein. Ze vallen op door inspirerende, eigenzinnige of vernieuwende kenmerken. De termijn voor inzendingen van kandidaten voor de solidariteitsprijs 'Mantel van Sint Maarten 2012' is opengesteld.

Ook u kent ongetwijfeld zulke goede initiatieven van mensen die zich blijvend inzetten voor het welzijn van de ander. Mensen die het verdienen om in het zonnetje te worden gezet. De 'Mantel van Sint Maarten' is een solidariteitsprijs in de vorm van een oorkonde en een geldbedrag die jaarlijks wordt uitgereikt aan een organisatie die solidariteit in praktijk brengt. De uitreiking vindt altijd plaats in de Domkerk rond de dag van Sint Maarten. Dit jaar is de bijeenkomst op vrijdag 9 november.

* De Mantel van Sint Maarten, afgebeeld in de Domkerk (foto Bram Schriever).

Vernieuwend

De prijs wordt toegekend aan een initiatief dat betrekking heeft op sociaal-maatschappelijk en/of diaconaal terrein en dat opvalt doordat het bijvoorbeeld inspirerend, tegendraads, eigenzinnig of vernieuwend is. Ongetwijfeld kent u zo'n organisatie in uw omgeving die vanwege haar inzet extra aandacht verdient. Concreet betekent dit dat aan de volgende criteria moet worden voldaan:

- uit de doelstellingen van het project blijkt dat het gericht is op solidariteit
- het is maatschappelijk geëngageerd
- het wordt door vrijwilligers gedragen
- het is opvallend, bijvoorbeeld inspirerend, tegendraads, eigenzinnig, vernieuwend en zovoort
- het project is kleinschalig van opzet.

Daarnaast is het van belang dat genomineerden een juridische status bezitten (stichting, rechtspersoon).

Aanbevelingen

Alle organisaties die aan de criteria voldoen kunnen worden genomineerd. De commissie maakt de keuze op grond van de aanbevelingen en op grond van de inhoudelijke criteria die gesteld zijn. De uiteindelijke winnaar wordt bekend gemaakt op een bijeenkomst in de Domkerk nadat de drie kandidaten zich hebben gepresenteerd. De Mantel van Sint Maarten is ingesteld door het Diaconaal Missionair Orgaan (DMO) van de Protestantse Gemeente Utrecht en Citypastoraat Domkerk.

Gemeentevorming in Kanaleneiland

De algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht en de wijkkerkenraad van de Pniëlkerk-Triumfatorkerk onderzoeken of mensen die op of in de buurt van Kanaleneiland wonen, maar in de Jacobikerk of Nieuwe Kerk kerken, bereid zijn om met elkaar een nieuwe christelijke gemeenschap te vormen in de wijk Kanaleneiland. Met als opdracht "er te zijn ten dienste van de wijk" en voor de sterk vergrijsde huidige gemeente van de Triumfatorkerk. Vanuit de Jacobikerk is ds Arjan Markus bij het onderzoek betrokken.

Hans Koops

Wie zonder voorkennis het Hooglied gaat lezen, zal waarschijnlijk niet op het idee komen dat het om een Bijbelboek gaat: “Overstelp mij met de kussen van uw mond.” Maar dat is nog maar het begin: “Want uw liefkozingen zijn zoeter dan wijn.” En zo gaat het verder, als een verhaal over twee verliefde mensen. De taal is ongeremd, soms zelf pikant, en het is dan ook geen wonder dat vroegere uitleggers er verlegen mee zijn geweest. Eeuwenlang is er nauwelijks over gepreekt, mochten er op catechisatie geen vragen over worden gesteld, en werd het bij het bijbellezen-aan-tafel overgeslagen.

Tel daar nog eens bij op dat Hooglied vrijwel niet te dateren is, dat er geen relatie tot enig ander Bijbelboek bestaat, dat de naam God er niet (of slechts één keer, als latere toevoeging) in voorkomt, en het is wel duidelijk dat de plaats van het Hooglied in de Bijbel nooit onomstreden is geweest. Het is er dan ook niet zonder slag of stoot in gekomen, maar via een creatieve omweg: de zogenaamde allegorie. Daarmee wordt het ene gezegd: “Uw borsten zijn als dadeltrossen” en het andere bedoeld: die borsten zijn Mozes en Aäron. De man en de vrouw in het Hooglied zijn geen man en vrouw, maar God en zijn geliefde volk Israël. Daarmee was de angel er uit; tot op de dag van vandaag wordt het Hooglied in zijn geheel gelezen tijdens het joodse

Paasfeest waarop de uittocht uit Egypte wordt herdacht.

Christendom

Voor de Joden mocht daarmee de kous af zijn, voor het christendom begon het toen pas. En de kousen werden vroeger hoger gedragen dan vandaag; lange tijd is de christelijke traditie gekenmerkt door ‘geslachtsvrees’. Dat begon al bij Paulus: “Het is den man goed, geene vrouw aan te raken.” Dat was wel erg rigoureuus, en er was tenminste een compromis nodig om de menselijke soort in stand te houden. Dankzij diezelfde Paulus (“Wie trouwt doet goed, wie niet trouwt doet beter”) werd dat gevonden: alleen echtelijke seksualiteit is God welgevallig.

Luther

Maar het bleef een probleem. Luther trouwde een non, en hij zal dus wel uit ervaring hebben gesproken, toen hij zei: “Geslachtelijkheid is de broedstoof der zonde, óók in het huwelijk.” Bij alle verschillen zijn katholiek en protestant het de eeuwen door over één ding eens gebleven: de Schepper had de voortplanting beter anders kunnen regelen. Maar het is nu eenmaal zoals het is en daarom zullen wij met onze wetten en normen de boel in toom moeten houden. Zoveel kramp kan uiteraard weinig goeds voortbrengen, en dat is ook de conclusie van vele eeuwen christelijke moraal: dat

er onnoemelijk veel leed mee is aangericht.

Kerkleiders

Gelukkig zijn de tijden veranderd en laten we ons niet meer door kerkleiders voorschrijven hoe en wat we mogen doen en lezen. De weg ligt dus open om zelf onbevangen de Bijbel te lezen. Maar dat is niet gemakkelijk, het blijft een moeilijk boek. Voor veel mensen zo moeilijk dat ze er geen beginnen aan vinden. Ik zou zeggen: begin dan maar met het Hooglied. Lees het maar als een verhaal over de liefde tussen twee mensen en proef

MEDITATIEF MOMENT

zelf maar of en hoe God meedoet. En stel je de vraag maar: als een liefdesrelatie tussen twee mensen de diepste en intiemste vorm van menselijk verkeer is, en als God daar niet op de een of andere manier mee te maken zou hebben, waarmee dan wel? En lees dan verder: in 1 Johannes 4 bijvoorbeeld (als we elkaar liefhebben woont God in ons) en vervolgens 1 Corinthe 13, Genesis 2,... je houdt niet meer op.

* ...Liefde...

Poëzie lezen en bespreken

Het Interkerkelijk Platform Studentenpastoraat Utrecht houdt dit najaar in samenwerking met de lutherse gemeente vier poëzieavonden. Centraal staan de werken van Wislawa Szymborska (“Wat bosrijk die bes - wat brommerig die vlieg - ik had het nooit geloofd, - als ik niet zelf geboren was”) en Tomas Transströmer (“Twee waarheden naderen elkaar. Eén komt van binnenuit, één van buitenaf - en waar ze elkaar ontmoeten bestaat een kans jezelf te ontmoeten”). Van beide auteurs worden werken gelezen en besproken. Voor opgave van deelnemers of voor meer informatie, mail naar ds Catrien van Opstal, cvopstal@hotmail.com, predikant van de lutherse gemeente. Voor mensen tot 30 jaar.

De website van het IPSU Interkerkelijk Studentenpastoraat in Utrecht is vernieuwd. Op deze site vind je activiteiten die Utrechtse kerken aanbieden voor mensen tot 30 jaar: www.ipsu.nl.

Met zijn rolstoel en regiotaxi komt Jan Wouters overal. ‘Krui-mels’, zo noemt hij zijn belevenissen en gedachten die hij voor Kerk in de Stad opschrijft.

Vlak langs Swellengrebel stroomt De Kromme Rijn. Het is ter hoogte van het Lodewijk Napoleonplantsoen. Wat is het daar mooi. Er zijn wijdse gazons. En langs De Kromme Rijn groeien prachtige planten. Vlak langs het water mag er ook niet gemaaid worden. Zondagmiddag fietste ik er nog even uit, het leek me leuk om langs de oever van De Kromme Rijn te gaan. Het was snikheet en water geeft altijd een beetje verkoeling. Daar heb ik gezellig gepraat met Dick Bruna, hij zat daar heerlijk op een bank. Dick Bru-

na leest ook mijn verhaaltjes en hij en zijn vrouw zijn enthousiaste fans. Hij kon zijn ogen niet afhouden van mijn rolstoel gekoppeld aan mijn fiets. Zoiets had hij voor Nijntje nog niet getekend. Bruna vertelde me dat hij nu niet meer werkt en dat hij nu bezig is om lekker te genieten. Hij gaat niet meer naar zijn atelier. In Harderwijk hadden ze vroeger een dominee die heel goed kon preken. Ik heb hem nooit gehoord, het was voor mijn tijd, maar mijn moeder vertelde er graag over. Hij kon een Bijbels verhaal heel goed uitlegen en weet u wat hij dan altijd aan het eind van zijn preek zei?

“Het is zo eenvoudig, een kind kan het begrijpen.” Zo heeft Dick Bruna ook altijd hard gewerkt aan zijn ‘preken’. Hij liet zich niet afleiden door bijzaken.

Zowel hij als zijn vrouw waren nog goed gezond. De heer Bruna is onlangs 85 jaar geworden. Opmerkelijk zijn de altijd vrolijke kleuren in zijn werk, maar zo is hij ook in het gesprek. Na verloop van tijd keek ik op mijn horloge en het was 17.00 uur, dat betekent boterhamtijd in Swellengrebel. Toen ik wegging vroeg hij aan me of ik nog eens terug kwam. Nou, dat was toch leuk.

KRUIMELS

dames met rollator

ze passeerden mij vandaag twee dames achter hun rollator vriendelijk keuvelend naast elkaar

in gedachten in een flits ging ik vele jaren terug en zag hen gaande vrolijk babbelend naast elkaar achter hoge kinderwagens

zo gaande in het licht van de zon omringd door humor en herinnering waren zij vandaag met ere op herhaling

de twee dames achter hun rollator

Oeke Kruythof

BEELDDRAGER

Wegkijkende ogen de arme niet nabij zo leven wij dag aan dag alleen zij die de verdrukten zien hen bijstaan in hun lot zij zijn waarlijk Beelddrager van God

Cobie Ruijgrok

Vergeeten kan ik niet

Niets is weggemoffeld in mijn geheugen vergeten kan ik niet zoals ruitenwissers regen wegvegen

op elke muur zie ik jouw gezicht beelden die blijven mijn handen schuren over de ruwe huid van stenen

ik stel me bloot aan gevaren om het verlangen honderd vragen op mij gericht ontsnapping is onmogelijk

nu zal ik reizen over de aarde langs koortsige rotsen en woeste zeeën

ik zoek voor altijd...

Eddy Lie

Dick Bruna

Vredesweek in Utrechtse kerken

Peter van der Ros

‘Powered by Peace’ is dit jaar het motto van de Vredesweek, die loopt van 16 tot en met 23 september. In diverse wijkgemeenten van de PGU en in andere kerken in de stad wordt er aandacht aan besteed.

Zo is er een speciale ‘vredesdienst’ in de Johanneskerk in Overvecht, op zondag 16 september, met medewerking van het nieuwe koor.

Op zondag 23 september vindt in de Antoniuskerk aan de Kanaalstraat een interreligieuze gebedsbijeenkomst plaats in het kader van de landelijke Vredesweek. Een werkgroep van Joden, christenen en moslims in de wijk Lombok verwerkt de thematiek in het gemeenschappelijke gebed. Gelovigen uit synagoge, kerk en moskee vertolken met teksten, liederen

en gebeden uit de verschillende tradities het geloof dat God mensen de aarde geeft en dat zij verantwoordelijkheid dragen voor het leven op aarde. Na afloop is er gelegenheid elkaar te ontmoeten bij een kop thee of koffie.

Wandeling

Aansluitend gaat om 11.45 uur vanuit de Antoniuskerk een wandeling van start langs plaatsen die van betekenis zijn voor de geschiedenis van de joodse, islamitische en chris-

telijke gemeenschappen in de stad. Deze voettocht voert onder meer langs het eerste islamitische gebedshuis uit de twintigste eeuw, een joodse ontmoetingsplaats en een katholieke schuilkerk. De eerste halteplaats is de nieuwbouw van de Ulu-moskee (om 12.00 uur). De wandeling eindigt met een eenvoudige lunch in de synagoge van de Liberaal Joodse Gemeente. Meer informatie Jose Höhne -Sparborth, telefoon 231 8306 of Gerrit Jan Westerveld, telefoon 296 3078.

Kerk en milieu

Binnen de Utrechtse kerken is de werkgroep Kerk en Milieu van de USRK actief. De werkgroep wil duurzaam denken en navenant gedrag binnen de kerken promoten. In dit verband heeft de werkgroep Kerk en Milieu een tip voor mensen die thuis nog een oude mobiele telefoon hebben liggen, of een lege printerhuls. Door deze in te leveren bij KNGF Geleidehonden, steunt men deze stichting en draagt men tegelijk bij aan het duurzaam omgaan met ons leefmilieu. Meer informatie bij kngfgeleidehonden@klaveren.com.

Grondstoffen en geweld

Het thema van de Vredesweek is dit jaar ingegeven door het geweld en onrecht rond het delven van grondstoffen.

Olie, steenkool, goud en andere grondstoffen zijn vaak de oorzaak van conflict in plaats van een bron van welvaart en vrede. Opbrengsten uit grondstoffen komen vaak niet ten goede aan armoedebestrijding, maar worden gedeeltelijk besteed aan het leger, of komen zelfs terecht bij rebellengroepen en criminelen. Op deze manier ontstaan nieuwe conflicten en worden lopende conflicten in stand gehouden. Regelmatig gaat de exploitatie van kostbare delfstoffen gepaard met mensenrechtenschendingen.

Mijnbouw

Mensen in bijvoorbeeld Colombia worden gewelddadig van hun land verjaagd om plaats te maken voor mijnbouw. In de olierijke gebieden van Zuid-Soedan zijn honderdduizenden burgers van hun land verdreven en tienduizenden vermoord om ruim baan te maken voor de olie-industrie. In de Democratische Republiek Congo dreigen honderdduizenden gouddelvers hun bron van inkomsten kwijt te raken door de komst van industriële mijnbouw.

Ook wij komen dagelijks in aanraking met producten die gemaakt zijn met gebruik van omstreden grondstoffen. Bijvoorbeeld gouden sieraden, mobiele telefoons, of de stroom uit uw stopcontact. In de Vredesweek vraagt het Ministerie van Vrede aandacht voor dit belangrijke thema. Grondstoffen moeten niet langer grond zijn voor conflict maar wereldwijd een bron van vrede worden.

Christiane Karrer

Onze gemeente is gehecht aan de klassieke oecumenische liturgie. In het ritme van het kerkelijk jaar wisselen lezingen, psalmen, liederen en kleuren. De ‘groene tijd’ is de tijd vanaf Pinksteren en zondag Drievuldigheid tot eind november. Dan blijft de liturgische kleur groen, de kleur voor de ‘gewone’ zondagen. Totdat met Eerste Advent het nieuwe kerkelijk jaar begint en de tijd van de feesten opnieuw aanbreekt. Een tijd geleden stonden we voor de vraag of ook wij een startzondag wilden houden in

De groene tijd

september zoals vele gemeenten doen. We hebben uiteindelijk besloten om het niet te doen. Niet om principiële redenen, meer uit verbondenheid met dit kerkelijke jaarritme dat wat haaks staat op ons ‘gewone’ ritme van zomerpauze en seizoenstart. Ook in onze gemeente komen de activiteiten in september na de zomer weer op gang zoals overal. In het centrum van ons gemeentelven staat echter het ritme van de zondagse kerkdienst dat geen zomerpauze kent. Het draagt ons door heel de ‘groene tijd’, in tijden van rust en in tijden van activiteit.

Denkend over dit thema vroeg ik me af: wat betekent het eigenlijk om in verschillende ritmes tegelijkertijd te leven? Nieuwjaar op 1 januari, schoolvakanties, zomerpauze... – jaarbegin op Eerste Advent, kerkelijke feesten, groene tijd... – en iedereen heeft ook nog een privéritme, tijden van rust en drukte, verjaardagen, vrije tijd,

werktijd, dan nog de ritme op je werkplek... Het is duidelijk dat – vandaag de dag – het ritme niet bestaat. Geen ritme is absoluut, het leven van de meeste mensen wordt door meerdere ritmes beïnvloed. Alle ritmes zijn menselijk, ze zijn er niet ‘zomaar’ onafhankelijk van ons, ook al kun je niet altijd uitzoeken welke ritmes je moet volgen. Door het ritme van de dag, de week, het jaar geven we betekenis aan de tijd van ons leven. We hebben behoefte aan deze betekenis omdat we mensen zijn. Denkt u alleen aan hoe groot de behoefte van kinderen aan een vast ritme is. Tegenwoordig zie je mensen overal een lustrum of jubileum vieren. Eveneens een manier waarop we betekenis en structuur aan onze tijd geven. In onze gemeente komt er ook een jubileum aan, in 2013 bestaat de Lutherse Gemeente Utrecht 400 jaar!

Als je meer vanuit natuurwetenschappelijk perspectief naar tijd kijkt, dan loopt de tijd gelijkma-

LUTHERS GELUID

tig door. Er is geen verschil tussen 399 jaar of 400 jaar, tussen feesttijd of werktijd, geen heilige tijd, geen ‘de tijd vergaat zo snel’... De tijd van de klok loopt steeds door zonder verschil te maken. Maar onze ‘menselijke’ tijd is niet zomaar de tijd van de klok, tijd bestaat voor ons vooral in ons bewustzijn. Tijd – dat is herinnering en vooruitkijken, hoe anders zouden wij van tijd iets weten? Vandaar de grote behoefte om betekenis te geven aan ‘onze tijd’. En de vraag blijft: welke betekenis geven we aan onze tijd? Een vraag om steeds opnieuw over na te denken en waarop iedereen een persoonlijk antwoord moet geven met haar of zijn leven. Het ritme van het kerkelijk jaar schept voor mij (en ik denk, dat dat geldt voor velen in onze gemeente) een verbinding van mijn tijd met mijn geloof – juist omdat het wat haaks staat op mijn ‘gewone’ ritme. Ik laat me graag eraan herinneren dat mijn tijd in de hand van de Eeuwige ligt.

Vespers in Zuidoost

Op 16 september pakken we de draad van de vespers in de Marcuskerk weer op. Voor-ganger is ds Hans Koops. De komende tijd lezen we in de vespers in de Marcus- en Nicolaïkerk rond het thema ‘wet’. De eerste lezing is Deuteronomium 6: 1-9 en in het psalmengebed zingen en lezen we psalm 1. De muziek in deze vesper wordt verzorgd door Karel Demoet op orgel en piano en Janneke Allaart, blokfluit. In de vesper klinkt vroeg barokke fluitmuziek met continuo uit Italië, onder andere La Foccarina van Giovanni Martino Cesare (1590-1667). De vesper begint om 17.00 uur.

Concerten in de Domkerk

Zaterdag 15 september om half vier geeft het koor van de Domcantorij met medewerking van een instrumentaal ensemble een concert in de Domkerk. Op het programma staan meerkorige motetten van Orlandus Lassus en Giovanni Gabrieli.

De Zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk op 22 september bestaat uit de Sonate voor cello en piano van Charles-Marie Widor (1844-1937). Uitvoerenden zijn Cees-Willem van Vliet, piano en Diederik van Dijk, cello.

Toegang tot de beide concerten is gratis, er is een collecte na afloop waarbij de organisatie een bijdrage van vijf euro per bezoeker verwacht.

Meer informatie staat op www.zaterdagmiddagmuziek.nl.

Meezingnacht in de Geertekerk

Op vrijdag 28 september vindt in de Geertekerk de zesde Meezingnacht plaats. Bedoeling is, in een ontspannen sfeer een zingende wereldreis te maken langs onder meer de aardse energie van Afrika, de melancholie van de Balkan en de diepe bezinning van India. Zo vindt een muzikale ontmoeting plaats tussen mensen, alsook de ervaring van een universele boodschap van kracht en schoonheid uit vele culturen. De zang wordt begeleid op gitaar, accordeon, viool en percussie. De Meezingnacht is toegankelijk voor iedereen met zin in zingen, zowel beginnende als ervaren zangers. Alle liederen worden in een ontspannen sfeer ter plekke aangeleerd. De Meezingnacht in de Geertekerk duurt van acht uur tot ongeveer half elf. Meer informatie staat op de website meezingnacht.nl, opgeven kan via zing@meezingnacht.nl.

Naar Taizé met IPSU

Ga met het studentenpastoraat mee naar Taizé van 14 tot en met 21 oktober. Geef je snel op bij ds Jasja Nottelman, eug@nottelman.net. Zij kan je ook vertellen wat het kost en hoe laat we vertrekken. Wil je meer weten over Taizé en de reis, kom dan naar de kennismakingsavond 18 september, tuinzaal Grave van Solmsstraat 4. Voor mensen tot 30 jaar.

Olijfolie uit Galilea

Piet Warners

De bevolking in Noordwest Galilea bestaat voor de helft uit Joden en voor de helft uit Palestijnen. Allen zijn zij Israëlische staatsburgers. Ze wonen redelijk vreedzaam samen, maar gezegd moet worden dat in een aantal opzichten de Palestijnse Israëli's een mindere positie hebben. De Palestijnse bevolking bestaat voor een deel uit agrariërs die vaak eeuwenoude olivenboomgaarden als familiebezit hebben, met oliven van zeer goede kwaliteit. Van half oktober tot half november vindt de oogst plaats.

Duitse vrienden van ons die jarenlang in Nes Ammim ge-

woond en gewerkt hebben, zijn een bedrijfje begonnen om de olijfolieboeren te helpen hun voor de verkoop bestemde olie tegen eerlijke prijs te verkopen in Duitsland. De oliven worden na de oogst zo mogelijk nog op dezelfde dag geperst in een ook daar aanwezige moderne pers. Hoe sneller dat gebeurt hoe beter de kwaliteit van de olie is. Daarna wordt de olie vervoerd naar een dorpje op de West-bank waar een kleine rooms-katholieke (palestijnse) parochie zorg draagt voor opslag, nodig om het bezinsel te verwijderen en de smaak te verbeteren, een periode van twee maanden - om vervolgens blikken met een inhoud van vijf liter met de olie te vullen. Zo wordt ook deze kleine gemeente gesteund. Ten slotte worden de gevulde blikken in houten kistjes verpakt.

Dat gebeurt in Beit Jalla bij Bethlehem door gehandicapten die zo - soms als enigen in de familie! - wat geld verdienen. Dat is te meer bijzonder omdat in de Arabische wereld gehandicapten absoluut niet meetellen en soms nog verstoten worden.

Principes

Bij de productie en de verwerking wordt dus gewerkt vanuit ethische en ecologische principes. De kwaliteit van de olie beantwoordt aan de normen van de Europese Unie voor 'inheemse olijfolie extra'. Het is dus een krachtige olijfolie. Mijn vrouw en ik gebruiken deze olie graag voor het braden en in salades. De olie is ruim anderhalf jaar houdbaar en wordt in de loop van die tijd milder. Het is eenvoudig om vanuit zo'n blik wat

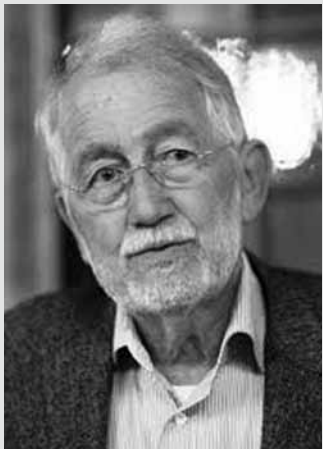
flesjes voor gebruik te vullen. De olie is uiteraard wat duurder dan de olie die we hier in de supermarkt kunnen kopen. Niettemin is de prijs heel redelijk. De prijs per blik van vijf liter was vorig jaar € 65 plus verzendkosten. Voor de komende oogst is de prijs nog niet vastgesteld, maar hij zal in dezelfde orde van grootte liggen. Via mij kunt u één of meer blikken van vijf liter bestellen. Eind februari, begin maart zal de olie geleverd worden. Oogst 2012! Door gezamenlijk te bestellen worden de verzendkosten lager. Tot begin oktober kunt u - liefst per e-mail - uw bestelling bij mij plaatsen. Ik zorg dan voor de verdere afwikkeling.

e-mail: pietwarners@gmail.com
telefoon 2733 137 (liefst 's avonds tussen 7 en 8 uur)

Utrecht Lezing: debat over Jezus

Elke vierde woensdag van de maand is in de Pniëlkerk een lezing voor (met name) ouderen over godsdienst, maatschappij, economie, politiek of kunst en cultuur door deskundige sprekers die met passie over hun vakgebied kunnen vertellen.

Op 26 september opent prof. dr. Cees J. den Heyer de serie. Wie was Jezus werkelijk? Al twee eeuwen lang zijn kerkgeleerden en anderen buiten de kerkelijke dogma's op zoek naar de echte historische Jezus. En die vraag is ook nu nog heel actueel. Er zijn oude geschriften gevonden, zoals het evangelie van Thomas, Petrus en Judas en Maria van Magdala, die afwijkend zijn van de Bijbelse evangeliën. Vroege christenen blijken soms een ander en veelkleuriger beeld van Jezus te hebben dan wij kennen. Deze niet-canonieke evangeliën geven ons inzicht in de veelkleurigheid van het vroege christendom. De vraag is: hebben ze betekenis voor het christelijk geloof? Moeten die aloude dogma's en belijdenissen niet worden herzien? Ons denken over de bijbel als de enig ware historische bron is aan het veranderen. Daarmee treedt Prof. Den Heyer in de voetsporen van bekende theologen als Kuitert en Schillebeeckx. Prof.dr. Cees J. den Heyer is emeritus hoogleraar Bijbelwetenschappen en de bekende schrijver van onder andere: 'Van Jezus tot Christendom'. Iedereen is welkom in de wijkzaal van de Pniëlkerk (Lessinglaan 33) van 14.00 tot 16.00 uur. De toegang en de koffie/thee zijn gratis. Wel verwachten wij een bijdrage in de collecte van minimaal vijf euro om de kosten te dekken.

* Prof.dr. Cees den Heyer.

Ouderensoos Marcuskerk

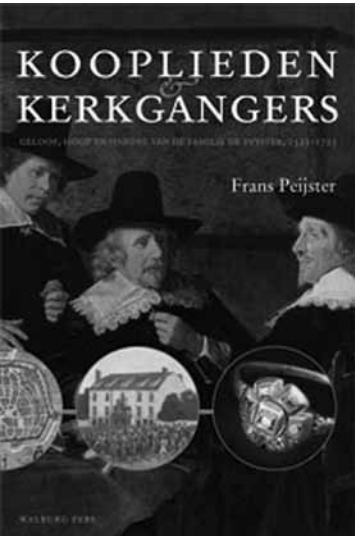
20 september komen Hans en Lies Haan, inmiddels al goede bekenden, op de ouderensoos van de Marcuskerk iets vertellen over een bijzondere plek in Den Haag: rondom het Binnenhof. De soosmiddag in het Marcuscentrum begint om half drie in de grote zaal en gaat door tot half vijf. De zaal gaat open om twee uur. Wie nog geen lid is, is ook van harte welkom. Bijdrage in de kosten: € 1,50. Wie behoefte heeft aan vervoer kan contact opnemen met Cor van Rijswijk, telefoon 2888 597.

Kooplieden en kerkgangers (1)

Arie Moolenaar

De titel maakt direct duidelijk waarom het gaat: niet over kooplieden en dominees. Zo wordt immers vanouds ons land wel aangeduid. Het boek verhaalt over de lotgevallen van een familie (De Peyster) in Vlaanderen. De gebeurtenissen van de tijd, de politieke, maatschappelijke en godsdienstige ontwikkelingen zullen de lotgevallen van deze familie bepalen. Het boek behandelt de periode 1525-1725. Het boek kent eigenlijk twee delen. Het eerste deel gaat over de geschiedenis van Vlaanderen en Holland. Uitvoerig wordt stilgestaan bij de opkomst van het protestantisme, het verzet tegen Alva, de emigratie van Brabanders en Vlamingen naar het Noorden, over de scheuring der Nederlanden en de opkomst van Amsterdam.

Het meest in het oog springend is wel de verwevenheid van politiek, economie en godsdienst. Waarom werd in de zuidelijke Nederlanden zo massaal gekozen voor het protestantisme? De verschillen tussen de lutheranen, wederdopers en calvinisten waren immers voor de

gewone bevolking nauwelijks te begrijpen. Wat is de reden geweest dat er voor Calvijn is gekozen? Er worden twee belangrijke redenen gegeven. Allereerst de opbouw van het bestuur van de kerk in kerkenraad, classis en synode met daarbij de gelijkschakeling in de ambten van predikant, ouderling en diaken. Daarmee kreeg men instemming en verantwoordelijkheid die voorheen alleen aan de clerus was voorbehouden. Een andere belangrijke reden was dat het volgens Calvijn toegestaan was om rente te vragen bij leningen. We zouden dus nu zeggen: de economie en de bestuursstructuur waren hoog nodig aan veranderingen toe.

Boeiend wordt beschreven hoe de textielindustrie belangrijk was in het Zuiden, hoe die werd aangevochten door met name Engeland. Daarbij komt dan de strijd tussen de verschillende landen als Frankrijk en Spanje. Wat betekent dit voor de gewone mensen?

Beeldenstorm

Zo werd de Beeldenstorm in 1566 niet zozeer georganiseerd omdat men het niet eens was met het geloof, maar vooral omdat men een einde wilde maken aan de belastingvoordelen die de kerk genoot. Maar ook om de werkloosheid en de hongersnood. Benden trokken rond van dorp naar dorp en van stad naar stad, soms tegen betaling. Het zal duidelijk zijn dat de reactie van de overheid niet kon uitblijven. Zo brak de Tachtigjarige Oorlog uit en kwam er een discussie op gang over de relatie kerk en overheid. Men dacht na over godsdienstvrijheid of gewetensvrijheid. De oorlog was een feit, het vertrekken van duizenden vluchtelingen naar Duitsland, De Palts en Londen eveneens. Het boek gaat uitvoerig in op de gespannen situatie, de kenmerken van de Beeldenstorm, het verzet tegen Alva, de inname van de steden en de bevrijding van Alkmaar en Haarlem. Het schetst ook de gevolgen voor

BOEKEN

het Zuiden. Daar woonden meer protestanten dan in het Noorden. Door de oorlogshandelingen vertrokken ze massaal. De scheiding der Nederlanden werd een feit. Zeer welkom geheten in de steden van met name Holland. Ze brachten immers de kennis, de welvaart, de textielindustrie en de handelscontacten mee, maar ook mensen op zoek naar werk, zodat er krottenwijken tegen de stadsmuren ontstonden. De familie De Peyster was één van de velen. Vaak maakten de protestanten slechts tien procent van de bevolking uit. Toch koos het stadsbestuur voor het calvinisme. Er waren twee generaties nodig om de zuiderlingen volkomen te doen integreren. Duidelijk wordt dat door de nood gedwongen de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden ontstaat. In de volgende Kerk in de Stad bespreekt Arie Moolenaar deel 2 van het boek.

Kooplieden & Kerkgangers. Geloof, hoop en handel van de familie De Peyster, 1525-1725. Walburg Pers 2012. ISBN 978.90.5730.817.8; 351 pagina's - € 29,95. Ingebonden.

Maken moestuinen de wereld beter?

Van 15 tot 23 september is het Vredesweek, een jaarlijks initiatief van IKV Pax Christi. Het thema is dit keer over de grondstoffenproblematiek: het winnen van olie en steenkool is een bron van oorlogen en conflicten. Omdat in Overvecht weinig olie en steenkool wordt gewonnen, buigen we het thema om naar grond en duurzaamheid, onder het motto: 'Doe gezond - bewerk de grond!' De Vrije Evangelische Gemeente Utrecht houdt op woensdagavond 19 september in de Jeruëlkapel aan de Ivoordreef 2 een ontmoeting rondom de vraag: maken moestuinen de wereld beter? Mevrouw Ellen Alzer is consulente van Natuur- en Milieucommunicatie Utrecht. Zij vertelt over groen in de wijk en over moestuinen in de buurt. Mag je zomaar een tuintje beginnen? En waarmee moet je rekening houden? De heer Chris Schulpen is al jaren lang enthousiast volkstuintier in Overvecht. Wat zijn zijn ervaringen? De avond begint om 20.00 uur en eindigt om 21.45 uur met een kort avondgebed.

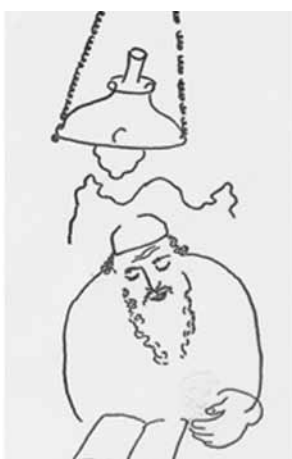
NIEUW SEIZOEN JOHANNESCENTRUM

Leerhuis over hemel en hel

Bettina van Santen

Wat gebeurt er als we sterven? Waar blijft de mens als hij of zij de grens van de dood overschrijdt? Is er een hemel, bestaat de hel? En zo ja, hoe zien hemel en hel eruit?

Het antwoord op deze vragen is er niet. Niemand keerde ooit terug uit de dood om ons te vertellen hoe het hiernamaals eruit ziet. In de Bijbel, het boek dat onze cultuur zo diepgaand heeft gevormd, wordt over het leven na de dood gesproken in beelden. Jezus heeft het over een naderende 'oogsttijd', over de dood die komt als een dief in de nacht en het 'scheiden van schapen en bokken'. Beelden zijn het, geen trefzekere omschrijvingen. Juist omdat we niets weten over hemel en hel, wordt onze fantasie geprikkeld. In taal, beeld en muziek hebben theologen, schrijvers, schilders, filmmakers en componisten hun visie op het hiernamaals uitgewerkt. Voor de mensen in het oude Israël was de dood niets meer dan het eind van het leven. Prof. Panc Beentjes (Universiteit Tilburg) vertelt waarom daar in de laatste paar eeuwen voor het begin van onze jaartelling verandering in kwam en de gedachte ontstond van een opstanding uit de dood. Prof. Bert Jan Lietaert

Peerbolte (VU) gaat in op de vele beelden over het laatste oordeel, hemel en hel in de Openbaring van Johannes. Zijn dat, zoals een Britse exegeet aan het begin van de twintigste eeuw stelde, 'hallucinaties van een ernstige drugsverslaafde'? Of zit er toch een logica in dat boek?

Invloed

Drs. Hans van Reisen (Augustijns Instituut Eindhoven) laat ons zien hoe Augustinus denkt over sterfelijkheid en eeuwig leven en welke invloed zijn denken tot op de dag van vandaag heeft. Prof. Herwi Rikhof (Universiteit Tilburg) denkt aan de hand van verschillende oude mozaïeken, iconen en fresco's na over de passage uit de christelijke geloofsbelijdenis 'nedergedaald ter helle'. Ook gaat hij met ons

in op het Laatste Oordeel en de theologie en spiritualiteit die uit de verbeeldingen daarvan spreekt. Prof. Wiel Logister (Universiteit Tilburg) introduceert Dante en diens monumentale 'Divina Commedia', een werk dat op veel manieren gelezen kan worden: als fraaie poëzie, als voer voor psychologen, als een politiek manifest, als een liefdesverhaal. We lezen gedeelten uit elk van de drie delen: Hel, Louteringsberg en Paradijs. Dr. Truus van Bueren (Universiteit Utrecht) neemt ons mee naar de wijze waarop in de middeleeuwen met name in de stad Utrecht dood en leven werd beleefd en verbeeld en hoe de doden werden herdacht met zogenaamde memorietafels.

Was er vroeger sprake van een goddelijke rechtbank die het oordeel over de mens velde, nu is het vaak God, die voor de rechterstoel van de mens wordt gedaagd omdat er getwijfeld wordt aan zijn gerechtigheid en de kwaliteit van de schepping. Heeft 'de God van het laatste oordeel' plaats gemaakt voor al dan niet revolutionaire groepen die het laatste oordeel ter hand nemen om 'gerechtigheid' te realiseren? Prof. Theo de Wit (Universiteit Tilburg) gaat in op deze secularisering van het Laatste Oordeel na 'de dood van God'. De cultuurtheoloog drs Frank Bosman ten slotte laat een

hele reeks filmische beelden die revue passeren die illustratie zijn voor de laatmoderne visie op het leven na de dood.

De data van de leerhuizen in het Johannescentrum zijn de woensdagavonden 3, 24 en 31 oktober, 14 en 21 november, 19 december, 9 en 23 januari, 6 en 20 februari en 6 en 13 maart 2013. De leerhuisavonden in het Johannescentrum aan de Moezeldreef 400 duren van 20.15 tot 22.15 uur en hebben het karakter van een hoorcollege. De indeling van de avond ziet er als volgt uit: van 20.15 tot circa 21.00 uur: het eerste gedeelte van het college, een pauze van ongeveer een kwartier en vervolgens van 21.15 tot ongeveer 22.00 uur het tweede gedeelte van het verhaal. Het laatste kwartier wordt meestal gereserveerd voor vragen.

De kosten bedragen veertig euro, over te maken op giro-nummer 1763920 ten name van Leerhuis Johannescentrum-Overvecht te Utrecht. Wie de uitgebreide folder wil ontvangen, kan een e-mail sturen naar m.vanderhulst-caspers@planet.nl of naar Kees Wijnen, cawijnen@ziggo.nl. Wie in het verleden aan een leerhuis in Overvecht heeft deelgenomen, ontvangt de folder zonder iets te hoeven doen.

'Er wordt van ons verwacht...'

Daan van der Waals

Midden in de zomertijd deden ze het doorgaans wat gezapige PKN-wereldje opschrikken. 'Nieuwe aanstormende predikanten', zoals ze zichzelf noemden, schreven een manifest waarin ze de Protestantse Kerk de wacht aanzegden. Het werd ook een brandbrief genoemd. De jonge theologen, onder wie enkele Utrechtse als initiatiefnemers, willen de kerk dolgraag als dominee dienen, maar hebben daar toch een hard hoofd in, want hun schrikbeeld is dat zij het zijn die straks 'het licht uitdoen'. Hun eigen generatie laat het immers grotendeels in de kerk afweten. Met die generatie voelen zij zich verbonden, maar ook met de kerk, en die kloof, daar zit hun pijn. Cruciaal is het volgens hen om de generatie van 20 tot 35 jaar te bereiken, en daar willen de aankomende dominees zich graag voor inzetten. Helaas zit de gangbare kerkelijke cultuur hen in de weg. De kerk is daarvoor te veel naar binnen gericht. Typerende zin: 'Als predikant wordt er van ons verwacht ons te bewegen binnen een vastomlijnd takenpakket van verjaardagsvisites, gemeenteavonden en vergaderingen, waarbij het missionair kerk-zijn beperkt is tot de jaarlijkse rommelmarkt.' Maar ook deze: 'Er wordt van ons verwacht te preken over licht, liefde en liturgische kleuren, waar wij het concreter over God willen hebben. En als we

het over God mogen hebben, moeten we dat doen binnen vaste kaders en zeventiende-eeuwse vormen.' Ik voel me door het manifest aangesproken, want als ik in de kerk om me heen kijk, zie ik wel niet precies maar toch ongeveer hetzelfde. Of ik nu in onze dorpskerk kom, in het kerkje van Blauwkapel of in de Dom, de grijze hoofden overheersen. En ik vermoed dat het in veel Utrechtse kerken niet anders is. De aantallen kerkgangers en -leden zijn de afgelopen decennia schrikbarend teruggelopen. Als de jonge theologen schrijven dat ze, als ze ergens voorgaan, doorgaans de jongste zijn in de kerk, kan ik dat begrijpen. En ook dat dan de vraag opkomt: waar beginnen we aan? Zijn we niet in een sterfhuis beland? Zullen we straks niet echt en letterlijk het licht uitdoen?

Tegelijk krijg ik de kriebels. Misschien zit dat meest in het terugkerende 'er wordt van ons verwacht...' Verjaarsvisites, vergaderingen, preken over licht, liefde, liturgische kleuren: wie is het toch die al die dingen 'verwacht'? Dominees praten te veel over het verwachtingspatroon dat jegens hen zou bestaan. En daar gaan ze vervolgens onder gebukt. Ook dus de jonkies onder hen. "Ik zit hier voor de folklore", vertrouwde een predikant mij eens toe. Ik vind dat onnodig negatief geformuleerd, zoals ik ook de geciteerde zinnen van de manifestschrijvers

onnodig negatief, eenzijdig en suggestief vind. Maar vooral is mijn vraag: waarom zou dat allemaal moeten? En: je bent er toch zelf bij? Als je geen trek hebt in folklore, dan zeg je dat tegen de kerkenraad, en je richt je aandacht op zaken die wel bij je passen. Welke Utrechtse kerkenraad eist van de predikant dat hij of zijjarige gemeenteleden bezoekt? En als dat al het geval is, kun je toch zeggen dat je het niet wil? Ik moet de kerkenraad nog zien die je dan voor een kerkelijke rechtbank daagt.

Trek je eigen plan, zou ik de jonge theologen willen toeroepen, ook waar het vergaderingen betreft. Wees selectief en bezoek alleen bijeenkomsten waar je inbreng echt van belang is. Bouwen aan de geloofsgemeenschap is trouwens een van je belangrijkste taken, en als je dat doet, zul je zien dat een spirituele gemeenschap met weinig vergaderwerk toe kan. Preken over licht, liefde en liturgische kleuren? Van mij hoeven ze niet. En van wie eigenlijk wel? Een preek over welke liturgische kleur dan ook heb ik trouwens nimmer aangehoord, al kan het zijn dat een dominee een preek begint met een verwijzing naar de kleur van de zondag. Maar dat is toch iets heel anders dan preken over liturgische kleuren? Weer een voorbeeld van de schandelijke generalisering waaraan dit manifest mank gaat, en misschien moet ik zeg-

VAN DAAN

gen: de zelfkwalling van de jeugdige theoloog die beren ziet die in geen velden of wegen te bekennen zijn. Preek gerust over God, zou ik zeggen, doe het zonder omwegen, laat de zeventiende eeuw voor wat die is, breng ervaringen van mensen van deze tijd ter sprake, vermijd algemeenheden, spreek recht uit het hart, daag uit, en je zult van het effect onder de kerkgangers versteld staan. Zeker, de generatie van 20 tot 35 heb je er niet mee terug, daar zijn nieuwe initiatieven voor nodig, vooral door te gaan naar waar die generatie te vinden is, maar wat niet is kan komen.

pcn@introweb.nl

Als het kwaad goede mensen treft

Over het aloude probleem van het kwaad in de wereld gaat een handzaam en toegankelijk boekje uit 1981, dat nog niets aan zeggingskracht heeft verloren: 'Als 't kwaad goede mensen treft', geschreven door een rabbijn, Harold Kushner, die zelf te maken kreeg met de ongeneeslijke ziekte en het overlijden van zijn zoontje. Hij heeft dit boekje geschreven om een paar van de belangrijkste dingen die hij sindsdien ontdekt heeft, onder woorden te brengen. Hij wil graag geloven in Gods goedheid en rechtvaardigheid, maar heeft moeite met deze dingen die hem en zijn dierbaren zijn overkomen. Door dit boekje hoopt hij mensen die het zwaar te verduren hebben in hun leven, te kunnen helpen.

In de huiskamer van de Wilhelminakerk gaan de komende weken drie gespreksmiddagen over dit boekje. Op de donderdagen 20 en 27 september en op 4 oktober zal het gesprek gaan over de vraag naar het lijden in de wereld, en hoe dat te rijmen is met het geloof in een goede God.

De gesprekken duren van 14.00 tot 16.00 uur. Leiding, informatie en aanmelding kan bij ds Marian van Giezen, marianvangiezen@online.nl, 06-1841 9992.

Aanbevolen wordt, het boekje vooraf te lezen. Het is tweedehands nog wel via internet verkrijgbaar, of te leen of te koop voor vier euro (ISBN 90 259 4239 3, uitgeverij Ten Have, Baarn).

Oudegrachtrede 'Erfenis Europa'

Op 26 september om 10.00 uur zal prof.dr. Christiane Berkvens-Stevelinck, remonstrants predikant te Rotterdam, vertellen over 'Erfenis Europa'. Dit is de eerste Oudegrachtrede van het nieuwe seizoen, in de doopsgezinde kerk aan de Oudegracht 270, tot uiterlijk 11.45 uur.

Prof. Berkvens was mede-auteur van de 'Catechismus van de compassie', een boek dat werd uitgegeven met steun van onder andere de doopsgezinde broederschap. Op 26 september zal zij de volgende vraag aan de orde stellen: welke legaten willen we aan de komende generaties nalaten? Zij stelt deze vraag naar aanleiding van het verschijnen van haar meest recente boek 'Erfenis Europa. Toekomst van een stervende zwaan'. Het boek heeft dezelfde opzet als de 'Catechismus van de compassie'. Een paar hoofdstukken: verwondering, nieuwsgierigheid, vrijheid, tolerantie, schoonheid. Christiane Berkvens zal aan de hand van één van deze hoofdstukken met de deelnemers in gesprek gaan en hen uitdagen positie in te nemen. Het belooft een boeiende ochtend te worden waarbij belangstellenden van harte welkom zijn.

elkaar inspireren door verbinden, ontmoeten en leren

Vredesweek in kinderboeken

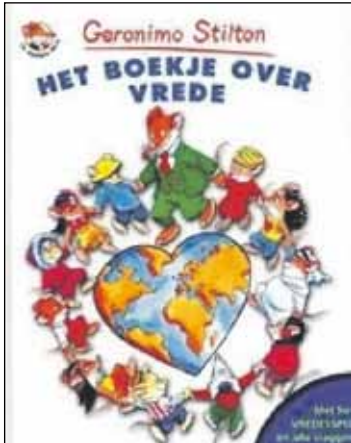
Pia ten Hoeve

‘Powered by Peace’ is het motto van de Vredesweek 2012 die op 15 september begint. Wil je met kinderen rond deze tijd ook specifiek aandacht besteden aan het thema vrede dan is er een aantal aardige boeken die je daarvoor kunt gebruiken.

De mooiste vis van de zee sluit vrede, Marcus Pfister
Regenboog, beter bekend als de mooiste vis van de zee, en zijn vrienden hebben het heel gezellig met elkaar. Er is gelukkig ook altijd meer dan genoeg te eten. Het water zit vol met piepkleine waterbeestjes. Hmmm, die zijn lekker! Als er een walvis opduikt, voelen de vissen zich niet meer veilig. Waarom blijft dat grote beest altijd zo dicht bij hen in de buurt? Toch niet alleen om naar al die glinsterende schubben te

kijken? Na een angstig watergevecht probeert Regenboog vrede te sluiten. Vanaf 3+.

Wat is vrede, Emma Damon
Hoe verklaar je het begrip vrede aan jonge kinderen? Dit boek doet dat aan de hand van herkenbare begrippen en situaties en kleurrijke illustraties. Vrede is geven... niet nemen. Vrede is delen... niet zelf houden. Achter in het boek zit een uitneembare poster plus een uitleg hoe je zelf van papier een vredes-kraanvogel kunt vouwen. Vanaf 4+.

heb ik een boekje gemaakt. Dus vind je vrede ook belangrijk? Dan moet je Het boekje over Vrede absoluut lezen en het vredesspel spelen natuurlijk. Achter in het boek heb ik namelijk niet alleen een aantal leuke opdrachten gezet, maar ook een vredesspel met vlaggen van over de hele wereld.” Vanaf 7+.

Het boekje over vrede, Geronimo Stilton
Geronimo: “Mijn neefje Benjamin vroeg mij laatst uit te leggen wat vrede is en waarom er oorlog wordt gevoerd. Dat heb ik geprobeerd, op mijn manier. Met voorbeelden en verhalen. Van mijn verhaal aan Benjamin

Liedje over dierennamen

Pia ten Hoeve

4 oktober is het dierendag, een leuke gelegenheid om rond die tijd met de kinderen een filmpje te bekijken via Youtube. Het is een film over een leuk liedje waarbij Adam alle dieren - groot en klein - een naam geeft. Het is snel te leren, omdat je het tegelijk kunt beluisteren en meezingen.
<http://www.youtube.com/watch?v=5xUQ2vQ5BdU&feature=related>

Kijk eens in het paradijs
naar de dieren groot en klein
Adam zit daar heerlijk
nergens anders wil hij zijn
God weet wat hij nodig heeft
zorgt voor hem elke dag
geef die dieren namen
kom op, Adam aan de slag

Allemaal een naam, allemaal een naam
Adam gaf de dieren allemaal een naam
De haan, de kip, de stier en de koe
de een zegt tok en de ander boe
ka ka zegt de kaketo
en de uil die zegt oehoe oe....
De reiger, rat, de rups, de ree
de kalven, de koeien, al het vee
de aap, het schaap, de chimpansee
al die namen zijn oké

Allemaal een naam ...
Adam heeft zijn handen vol
met hier een mier en daar een mol
duizenden muizen in hun muizenhol
en de goudgele gaai
da's een hele mond vol
geit, gorilla, spin en slak
kever, koekoek, kakkerlak
de pinguïns vet strak in het pak
en de eend die zegt: kwak kwak kwak...

Wat een wonderlijk verhaal
elk dier een eigen naam
dat deed Adam allemaal
dat deed hij heel bekwaam

Zeg jouw naam: Hé, hoor je dat
God heeft jou zo lief gehad
dat Hij jouw naam ook heeft bedacht
Hij noemt jou Zijn liefste schat

Allemaal een naam ...
Allemaal een naam, allemaal een naam
wij hebben allemaal een eigen naam
allemaal een naam, allemaal een naam?

* Alle dieren kregen van Adam een eigen naam (foto's Pia ten Hoeve).

Spellen van Kerkopkop

Pia ten Hoeve

Op het bureau van de PGU is een aantal leuke spellen te leen. Ze zijn bedacht en ontworpen door Kerkopkop, gespecialiseerd in het bedenken en ontwikkelen van geloofsspellen voor kerken en scholen.

Bomen

Bomen is een spel dat heel geschikt is om met tieners en volwassenen over het oude- en het nieuwe testament te praten. Het bevat 52 tekstkaarten en een spelbord. Tijdens dit gesprekspel geven de spelers de kaarten een plek op één van de zes vakken op het spelbord. Wat doet een tekst met ons? Maakt een tekst ons boos? Roept een tekst een bedroefd gevoel bij ons op? Worden we bang van een tekst of worden we juist blij? Maakt een tekst ons benieuwd of hebben we geen gevoel bij woorden uit de Bijbel?. Bomen helpt je de gevoelens die bijbelteksten bij je oproepen te delen. De teksten zijn zorgvuldig uitgekozen door een theologe. Met veel liefde is er gewerkt aan dit spel onder het motto: ‘samen bomen rondom de Bijbel’.

KLIK

KLIK helpt de dialoog tussen jon-

geren en volwassenen op gang te brengen.
Het bevat 62 gesprekskaarten met onderwerpen die voor jongeren belangrijk zijn: van zakgeld tot kerkdienst, van internet tot eenzaam, van verliefd tot huisregels, alles wordt bespreekbaar tijdens het spelen van dit spel. Door het inzetten van vetokaarten kunnen de spelers er voor kiezen een gespreksonderwerp dat voor hen te gevoelig ligt, te omzeilen. Zo kiezen de spelers samen waar zij wel en waar zij niet met elkaar over in gesprek willen gaan.
KLIK kan door minimaal twee en maximaal acht spelers gespeeld worden.

Voetspoor

Het spel Voetspoor is een bordspel over het leven en de talenten van Jezus. De spelers gaan op reis van Bethlehem naar Jeruzalem.
Onderweg gebeurt er van alles: er moeten vragen beantwoord worden, situaties worden uitgebeeld en er doen zich kansen voor. Op de levensloopvakken worden situaties uit het leven van Jezus extra belicht en komen specifieke eigenschappen naar voren. Een spel waarbij spelen-derwijs kennis wordt gemaakt met de bergrede, gelijkenissen

en fragmenten uit de levensloop van Jezus. Met onder meer een spelbord, spelfiguren, vragenkaarten, kanskaarten en een zandloper.
Voetspoor is een bordspel voor vier, zes of acht spelers vanaf 10 jaar. Het spel is ook geschikt voor catechesegroepen en jeugdwerk.

Anderland

Dit spel bevat een bijzonder spelbord en 156 kaarten over de vijf wereldgodsdiensten. De deelnemers bouwen samen aan een ‘ander’ land. Doel van dit spel is dat de spelers meer kennis over de verschillende religies krijgen, waardoor meer begrip voor elkaar ontstaat. In elke religie is het zoeken naar vrede een opdracht.
Anderland is een bordspel voor drie tot acht spelers vanaf 10 jaar. Wie is je buurman? Een christen, een moslim, een hindoe, een jood of een boeddhist? Welk boek is heilig voor hem? Welke plichten horen bij zijn geloof? Welke heilige feesten viert hij? Welke rituelen zijn voor hem belangrijk?

Wil je een spel lenen, bel of mail Pia ten Hoeve; p.ten.hoeve@protestant-utrecht.nl, telefoon 2737 540.

Franciscus van Assisi

Wil je het over Franciscus van Assisi hebben, dan zijn dit twee leuke boeken om te gebruiken. Beide boeken zijn te leen in de bibliotheek.

Broeder Frans, Hein Stufkens

Franciscus van Assisi is zijn volledige naam. Zijn vrienden waren zwervers, bedelaars, zieken en de dieren! In dit boekje heet hij gewoon ‘broeder Frans’, en misschien dat hem dat zelf ook wel het beste zou zijn bevallen. In dit boek kun je hem, in al zijn eenvoud, ontmoeten en leren kennen. Vanaf 7 jaar.

Franciscus van Assisi, Joyce Denhem & Elena Temporin

Franciscus is de zoon van een rijke koopman in Assisi. Hij viert altijd feest met zijn vrienden en loopt rond in de laatste mode. Franciscus droomt van een carrière als ridder. Maar wanneer hij in vol ornaat te paard zit, begint hij te twijfelen. Wat is belangrijk? In dit boek beleef je mee hoe Franciscus alles afwerpt wat hem in de weg zit. Vanaf 7 jaar.

Muziekcursus in De Roef

Ontmoetingscentrum De Roef geeft ook dit najaar weer een cursus 'klassieke muziek'. Aan de hand van diverse stukken vertelt Harm Jongbloed over de opbouw en inhoud van een stuk, waardoor u met meer plezier naar klassieke muziek zult luisteren. Ook de klankkleur van de instrumenten, muzieknoten en toonladders of het leven van de componist kunnen aan de orde komen en wat u verder aan vragen hebt over de componisten en hun stukken. De cursus bestaat uit zes ochtenden van 10.00 tot 12.00 uur, op donderdag om de veertien dagen vanaf 20 september. De totale cursus kost vijftien euro. Het ontmoetingscentrum van de Nicolaïkerk, De Roef, houdt haar activiteiten in de pastorie achter de St. Gertrudiskerk, Amaliadwarsstraat 2D. Deze locatie is eenvoudig bereikbaar met bus 1, 6 of 8. Wie meer informatie wil of zich wil opgeven, kan bellen naar Rixt van de Voorde, 2516 483 of mailen: rixt@gvsnet.nl, of naar Jannie van Dijk, telefoon 2516 325.

Angst voor het kwaad

De nieuwe serie van zes filosofielecturen in zalencentrum de Driehoek aan het Willemsplantsoen heeft als thema 'angst' en start op woensdag 26 september. De eerste voordracht, 'Angst voor het kwaad' wordt gehouden door prof.dr. Johan F. Goud, hoogleraar 'religie en zingeving in literatuur en kunst' aan de Universiteit van Utrecht, departement religiewetenschap en theologie. Gouds betoog gaat in op de wijze waarop de mens een weg vindt om 'het kwaad' beheersbaar te maken en daarmee de angst daarvoor te beperken of weg te nemen. Het accent ligt hierbij op de hierbij toegepaste religieuze strategieën, zoals van oudsher ontwikkeld zijn voor de omgang met het kwaad en tot op de dag van vandaag hiervoor hun praktische betekenis hebben. De lezing begint om 20.00 uur en de toegang is vrij; de zaal is open om half acht. De oudkatholieke kathedrale kerk van Ste. Gertrudis wil met geregelde uitvoeringen van concerten, lezingen en thematische diensten een verbinding leggen tussen cultuur en geloof. Zie ook: www.utrecht.okkn.nl.

DIACONAAL MISSIONAIR WERK IS GERICHT OP DE ZIEL

Oog hebben voor de kwetsbaren

(vervolg van voorpagina)

Toch is het sec bieden van hulp, op momenten dat dat nodig is, volgens mij niet de meest wezenlijke bijdrage die wij aan de samenleving kunnen leveren. Het moet gebeuren, maar we zijn geen hulpverleners. Want wij schieten te hulp vanuit een motivatie die zich niet alleen op zichtbare noden wil richten. De core business van de kerk – om het maar heel plat te zeggen – is de ziel. Het gaat in de kerk om de grote vragen van het bestaan en het diepste innerlijk van de mens.

Een van de belangrijkste antwoorden van het christelijk geloof op de bestaansvragen is: jij bent geliefd, als kind van God. Zoals God aanwezig is voor ons, willen wij aanwezig zijn voor een ander. Hem of haar in woorden, houding en daden laten weten: je bent de moeite waard, je mag er zijn! Dat gaat verder, veel verder dan het bieden van praktische hulp.

Presentiemethode

Het betekent dat wij geïnteresseerd zijn in de ander als persoon en een relatie aangaan die niet meteen stopt als een probleem verholpen is. De werkvorm waarin deze manier van aanwezig zijn het meest duidelijk ontwikkeld is, is die van de presentiemethode, die toegepast wordt in inloopcentra, buurt- en straatpastoraat. In die projecten zijn kerk en kerkmensen present, aanwezig voor mensen in de marge. Zonder voorwaarden vooraf, geïnteresseerd in de persoon van de ander en niet allereerst uit op het oplossen van problemen (de 'interventie' die hulpverleners plegen). De presentiemethode is geen werkwijze waarmee je makkelijk kunt scoren. Niet bij de overheid, soms ook niet bij kerkmensen zelf. Want het is ook geen geloofsverkondiging in traditionele zin. Wie een ander echt serieus wil nemen, zal alleen een gelovig of bemoe-

* Kerkmensen kunnen mensen in de marge laten voelen dat ze er niet alleen voor staan: via inloopcentra, buurt- en straatpastoraat, hulp bij schuldsanering en steun aan voedselbanken (foto: Beeldbank PKN).

digend woordje spreken als het moment zich daarvoor leent en de ander daarvoor gevoelig is. Presentiewerk investeert allereerst in relaties, wil een eind meelopen met anderen. Resultaten zie je pas op de lange termijn. Soms is het resultaat enkel dat een ander zich net voldoende gesteund en gezien voelt om zich staande te kunnen houden, zonder dat er zichtbare verbeteringen optreden. Daarmee scoor je niet echt op papier, maar het is wel wezenlijk. Zeker in een tijd waarin steeds meer mensen verdrinken in de anonimiteit van onze verzakelijkte samenleving.

Verdrietig

Ik moet denken aan niet-kerkelijke oude, vereenzaamde man, geplaagd door depressies en met een verdrietige levensgeschiedenis. Hij heeft allerlei hulpverleners voorbij zien komen die hem niet hebben kunnen helpen. Door sommigen voelde hij zich zelfs gekleineerd, als een 'geval' behandeld. Ik heb hem simpelweg een paar jaar lang om de maand bezocht en geluisterd. Zijn situatie verbeterde in die jaren nauwelijks, maar hij gaf wel aan dat hij zich juist

door deze bezoeken serieus genomen voelde. Als mens gezien. En dat was precies de bedoeling. Later heb ik in samenwerking met een ouderenadviseuse overigens wel wat voor hem kunnen bereiken, juist omdat ik een band had opgebouwd.

Unieke bijdrage

Het is aardig om te merken dat we door deze manier van werken aan het hele veld van zorg, hulpverlening en welzijnswerk een heel eigen bijdrage kunnen leveren. Als voorbeeld noem ik het nieuwe signaleringsnetwerk 'kwetsbaren' dat onlangs door gemeente is opgezet in Lunetten/Hoograven. Rond de tafel zitten de belangrijke hulpverlening- en zorginstellingen, maar ook vrijwilligersorganisaties en het inloophuis. In het netwerk worden concrete meldingen van situaties van sociaal isolement besproken. Die samenwerking is heel zinnig; wij kunnen op deze wijze makkelijk hulp inschakelen voor een bezoeker of toelichting geven als een bekende naam door een ander wordt aangedragen, want wij kennen intussen al veel mensen. En als vertrouwenspersoon kunnen we

een ander soms beter bereiken dan een onbekende hulpverlener; soms gaan we dus samen naar iemand toe. Juist door in 'onze rol te blijven', kunnen we een bijdrage leveren.

Schuldhulpmaatje

Een ander mooi voorbeeld vind ik ook het nieuwe kerkelijke project 'Schuldhulpmaatje': het maatje is geen hulpverlener maar begeleidt iemand met schulden op de lange en moeilijke weg langs instanties en hulpverleners. Zo worden kerkmensen in de goede zin van het woord: meelopers.

In de komende jaren zal de kerk vast nog vaker benaderd worden door overheid, zorg-, hulpverlenings- en welzijnsinstellingen. Vanuit de al dan niet uitgesproken vraag of de kerk taken kan overnemen van een terugtrekkende overheid. Er zijn meer manieren om als kerk bij te dragen aan de samenleving dan alleen via de presentiemethode, maar ik hoop wel dat we daarbij steeds onze eigen unieke opdracht goed voor ogen weten te houden.

Arjen de Groot

Afrikanen te gast in Vredesweek

Pia ten Hoeve

Van 17 tot 24 september bezoeken jongerenwerkers uit Oost-Afrika, in het kader van de vredesweek, hun collega's in Utrecht. De Afrikaanse bezoekers delen in Utrecht hun ervaringen met de inzet van sport bij rivaliserende groepen met de Utrechtse jongerenwerkers. Want ook in Nederland wordt sport ingezet voor het bevorderen van de sociale cohesie. De uitwisseling

is een initiatief van Oikos en NSA International in nauwe samenwerking met Jongerenwerk Utrecht (JoU) en 'Seeds of Peace Africa'.

De uitwisseling is geïnspireerd door het Peace & Sports Programme dat sinds 2005 met succes wordt uitgevoerd in de grensregio van Oeganda, Kenia en Zuid-Soedan. Jonge krijgers van rivaliserende stammen werden daar in aanraking gebracht met sport. De wapens werden neergelegd en vervuild voor de voetbal. Een aantal krijgers is

sindsdien opgeleid tot sportleider. De gevolgen hiervan waren overduidelijk: het geweld en de criminaliteit namen sterk af.

Wijken

Ook in het jongerenwerk in Utrecht wordt sport ingezet om het samenleven in de wijken te verbeteren. Door de jongerenwerkers in contact te brengen met hun Afrikaanse collega's, willen Oikos en NSA International Utrecht hen laten kennismaken met de positieve ervaringen die in Oost-Afrika zijn opgedaan. De drie Afrikaanse jon-

gerenwerkers lopen van maandag 17 september tot en met maandag 24 september mee met jongerenwerkers in verschillende Utrechtse wijken. Naast workshops en presentaties voor de jongerenwerkers, worden er ook gezamenlijke sportactiviteiten georganiseerd. Het bezoek valt, niet toevallig, samen met de internationale Dag van de Vrede (21 september). De uitwisseling is een initiatief van NSA International en Oikos. Het doel is kennisuitwisselingen tot stand te brengen tussen professionals in ontwikkelings-

landen en Nederland. Daarbij gaat het om methodes die burgers stimuleren zelf hun leefomgeving te verbeteren. Het zien van succesvolle aanpakken en oplossingen uit ontwikkelingslanden is niet alleen inspirerend, het kan ook de vooroordelen over ontwikkelingsamenwerking opheffen.

Basiscursus geloven: 7 plus 1

Marian van Giezen

De cursus ‘7 plus 1’ in de Wilhelminakerk, die begint in oktober, is voor mensen die (nog) niet of juist wel bekend zijn met de christelijke geloofstraditie. Het wordt een soort pelgrims-tocht langs verhalen uit de Bijbel.

Informatieoverdracht niet het hoofddoel van de cursus, want het gaat erom dat deelnemers zich laten raken door de verhalen van mensen over hun ervaringen met God. De ontmoeting staat centraal. Thema’s die aan de orde komen zijn: geloven, ervaringen met God, Jezus ontmoeten, geloven met een kruis, inspiratie vinden, stilte zoeken, basis weten, een manier van leven, uitzicht houden. De cursus volgt de opzet van het boek ‘Ontmoetingen met God. Een basiscursus geloven met Bijbelse verhalen’ van Peter Hendriks. Er is tijdens de cursus veel aandacht voor onderling gesprek. Vandaar ook dat we elke cursusbijeenkomst beginnen met een gezamenlijke

maaltijd. Dit biedt een belangrijke bijdrage aan de open sfeer waarin de cursus plaatsvindt. Op een heel andere manier draagt ook de afsluiting van de bijeenkomsten daaraan bij. Er is dan ruimte voor stilte, concentratie en persoonlijke gebedsintenties. De cursus bestaat uit zeven avonden van drie uur (inclusief maaltijd) en één hele (zater)dag. Plaats: de huiskamer van het huis naast de Wilhelminakerk, Hobbemastraat 41. Data en tijden: de maandagavonden 1, 8, 22, 29 oktober, 12, 19 en 26 november van 18.30 tot 21.30 uur; zaterdag 3 of 10 november van 10.00 tot 16.00 uur. Kosten: vrijwillige bijdrage ter bestrijding van onkosten voor het eten, koffie en dergelijke.

Desgewenst (maar niet verplicht) kan het boek ‘Ontmoetingen met God. Een basiscursus geloven met Bijbelse verhalen’ (P. Hendriks; uitgave Boeken-centrum, 2006) worden aangeschaft. Aantal deelnemers: maximaal twaalf. Leiding, informatie en aanmelding bij ds Marian van Giezen, marianvangiezen@online.nl, 06-1841 9992.

Interactieve dienst 30+ in Marcuskerk

Op zondag 30 september zal de ochtenddienst in de Marcuskerk een interactief karakter hebben. Deze dienst is een initiatief van de 30+ kring. De leden vonden het jammer dat er veel eenrichtingsverkeer in de eredienst is en hebben aangegeven een dienst te willen voorbereiden met meer interactie en plaats voor verschillende soorten muziek. Ze zijn begonnen door samen met de kerkenraad en de predikant een geschikte datum te zoeken: 30 september. Hierna hebben ze tijdens de kring gekeken naar de in het rooster voorgestelde lezing: Marcus 9: 38-50. De tekst schrok in eerste instantie enigszins af. Maar door het er met elkaar over te hebben ging het verhaal leven en gingen ze er op een andere

manier naar kijken. Ze willen deze tekst graag met de rest van de gemeente delen en samen erover spreken. Over de moeilijke dingen die erin staan, maar ook de mooie dingen die zij erin hebben gevonden.

Als u nieuwsgierig bent geworden naar wat de 30+ kring heeft gevonden in de tekst en op welke manieren ze dat graag met u willen delen en naar de muziek die ze hebben uitgekozen, dan nodigen wij u graag uit voor deze dienst! Jong en oud zijn allen welkom. We beloven u dat we u niet teveel uit u comfort-zone zullen halen, en we hopen nieuwe inspiratie te geven aan de manier van met elkaar vieren.

Annelines Schouten

Film Hildegard von Bingen

Zondag 7 oktober wordt de mystica Hildegard von Bingen door de paus tot kerklerares verheven. Zij is de vierde vrouw die deze eer te beurt valt. Over Hildegard von Bingen is door Margaretha von Trotta een prachtige film gemaakt: Vision. Dinsdag 25 september is er gelegenheid deze te bekijken in de tuinzaal op de Grave van Solmsstraat 4. De voorstelling bij de EUG Oekumenische Studentengemeente begint 19.30 uur. Nadere informatie: Marieke Milder, marieke.milder@hetnet.nl, 06-2696 0668. Zie ook het wijknieuws op pagina 9.

Wekelijkse inlooplunch De Brug

Vanaf 18 oktober hoopt het missionair diaconaal centrum De Brug te beginnen met een wekelijkse inlooplunch in de Triumfatorkerk. De doelgroep is wijkbewoners van Kanaleneiland en omgeving, die geen of even te weinig leefgeld hebben of andere kwetsbare mensen, die behoefte hebben aan een stukje gezelligheid en contact. De inlooplunch is een gezamenlijke activiteit, waarbij van iedere deelnemer wordt verwacht dat zij/hij meedoet aan de voorbereidingen, het klaarmaken van de tafel, het afruimen en de afwas. Ieder draagt dus

een stukje verantwoordelijkheid, waarbij de werkzaamheden worden gezien als een wijze van betaling voor de lunch, zodat er geen drempel voor de armste potentiële bezoekers is. Voor deze activiteit werkt MDC De Brug samen met de Voedselbank en de Tussenvoorziening. Restanten van de VoedselbankPlus van de uitgifte op de woensdagmiddag/avond vormen de meeste ingrediënten. Aanvullende benodigdheden worden ’s morgens gekocht. Er zijn nog enkele vrijwilligers nodig die

onder leiding van de coördinator per 18 oktober met de inlooplunch aan de slag gaan en de deelnemers weten in te schakelen. Dienstbaar op zo’n manier dat een ieder tot haar/zijn recht komt. Wie in de gelegenheid is mee te werken (en voelt dat dit werk aansluit bij haar of zijn talenten) kan contact opnemen op donderdag van 11.30 tot 14.00 uur met Henk IJmker via 06 - 2201 4449 of e-mail naar mdcdebrug@live.nl.

Henk IJmker

Ontmoeting protestantse gemeenten

Op zaterdag 22 september is er een ontmoetingsdag van de PGU. Een goede gelegenheid om broeders en zusters uit andere wijkgemeenten te ontmoeten. Er is een gevarieerd programma, waarin de wijkgemeenten zich aan elkaar presenteren en op zoek gaan naar verbindingen. Gemeenteleden van harte welkom! De start is om 10.30 uur in het Johannescentrum in Overvecht. Aanmelden via bestuurssecretaariaat@protestant-utrecht.nl of via telefoon 2737 540.

Turks koor treedt op in Domkerk

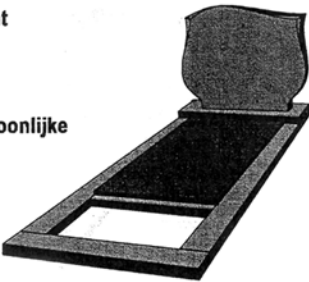
Het Turkse koor The Antakya Chorus of Civilizations geeft op 25 september om 20.00 uur een concert in de Domkerk. Het optreden, in het kader van de Vredesweek, is de Nederlandse première en staat in het teken van vierhonderd jaar diplomatieke relaties tussen Nederland en Turkije. Met zijn 120 islamitische, joodse en christelijke zangers weerspiegelt het Antakya Chorus of Civilizations de culturele diversiteit van Antakya, een stad aan de grens met Syrië. In dat gebied leven Soennitische Turken, soennitische Arabieren, Aleviëten, Arabisch sprekende christenen, Armeniërs, Joden en Koerden samen. Het koor draagt met overtuiging uit dat mensen met diverse etnische en religieuze achtergronden in vrede en harmonie samen kunnen leven. Sinds maart 2007 gaf het Turkse koor optredens in binnen- en buitenland, onder andere in New York, Berlijn, Wenen, Parijs en Brussel.

(advertenties)

STEEHOUWERIJ JONGERIJS

- een zeer breed assortiment grafwerken, steensoorten en accessoires.
- eigen steenhouwerij voor het vervaardigen van persoonlijke wensen.
- complete verzorging van vergunning tot plaatsing

Schaverijstraat 59,
3534 AS Utrecht,
tel. 030-2444004

www.steenhouwerij.nl

HAD IK EERDER MOETEN DOEN

individuele en groepsretraites

Wacht niet te lang. Neem tijd voor jezelf. Om ruimte te creëren voor een nieuwe weg, een nieuw begin. Een retraite op de Hezenberg geeft je daar tijd en gelegenheid voor.

gastvrij onthaal | met of zonder programma
eigen kamer | Kapel-momenten

Landgoed HEZENBERG
BEZINNEN | GROEIEN | HELEN

WWW.HEZENBERG.NL

038 - 444 52 51

Brinkers Tapijten Gordijnen

KOEKOEKSTRAAT 49 3514 CT UTRECHT 030 - 271 77 62

Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl

alting & partners
uitvaartonderneming

030-238 00 38
altinguitvaart.nl

Nel van Ratingen Annemieke Zwanenburg Hiske Alting Petra Branderhorst
voor begeleiding van eigenzinnige uitvaarten

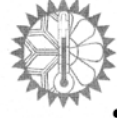
Reisboekhandel INTERGLOBE
Reisgidsen

Landkaarten (overzichtskaarten en deelkaarten van - bijna - alle landen ter wereld

*

Vinkenburgstraat 7
3512 AA Utrecht
telefoon 030-2340401

INSTALLATIEBEDRIJF VOSSEBELT B.V.

- Installatiebedrijf Vossebelt B.V. is ruim 40 jaar een betrouwbare partner voor de aanleg en onderhoud van installaties in kantoren, bedrijfsruimten, scholen, kerken en ook in particuliere woningbouw.
- Bij ons kunt u dus terecht voor:
 - * centrale verwarming
 - * ventilatie en luchtbehandeling
 - * koeling
 - * meet- en regeltechniek
 - * service en onderhoud
 - * verhuur, lease en verkoop CV-ketels
 - * dak- en zinkwerk
 - * sanitair
 - * riolering
 - * gas
 - * water
 - * stadsverwarming
- bel gerust voor een vrijblijvende offerte
- **Pakketboot 5 - 3991 CH Houten**
- Tel. (030) 2885108 - Fax (030) 2871044
- Internet: www.vossebelt.org
- U vindt ons op bedrijventerrein de Meerpaal

Citypastoraat Domkerk

Zondag 16 september wordt in de dienst afscheid genomen van Ellen Dupuis als lid van de kerkenraad en tevens voorzitter. Zij wordt opgevolgd als voorzitter door Bart van Meeën. In dezelfde dienst wordt hij bevestigd als ouderling. In de dienst gaat voor ds Netty de Jong-Dorland. Ook zondag 23 september gaat ds de Jong-Dorland voor. Zondag 23 september wordt gestart met 'Kerk op schoot'. Kerk op Schoot is een nieuw initiatief van ouders die hun kind geregeld op zondag naar de crèche brengen. Eén keer in de maand willen zij de crêchetijd inhoudelijker invullen, met een Bijbelverhaal, een gebed en een lied, in aanwezigheid van de ouders.

Maandag 17 september start de kring Twintigers/dertigers. In deze kring voor 20/30-ers staat studie, uitwisseling en ontmoeting centraal. Het boekje 'Tien vragen die steeds terugkomen' van dr Bernard Luttikhuis, is dit jaar leidraad op de avonden. Het zijn vragen als: Bestaat God? Waarom het kwaad? Alle godsdiensten één pot nat? Enz. Wil je nadenken en andere jonge mensen leren kennen, meld je dan aan bij ds Netty de Jong-Dorland. predikant@domkerk.nl, telefoon 2400 660.

Woensdag 19 september komt de kring Zingend Geloven weer bij elkaar om, onder leiding van een cantor bekende en minder bekende liederen te zingen. Het thema voor dit jaar is 'De Schepping'. Iedere bijeenkomst staat een schepingsdag centraal in de liederen en is er een korte inleiding op het thema. Nieuwe deelnemers zijn hartelijk welkom. De bijeenkomsten beginnen om 16.00 uur. Informatie en aanmelding: Hugo Bensen, telefoon 288 9398, e-mail: h.bensen@planet.nl. 'God is blauw', is het boek dat deze periode wordt gelezen door de Martinuskring. De kring is voor mensen van alle leeftijden en komt eens per maand bij iemand thuis bij elkaar. Het boek gaat over eigentijds geloven in beweging. Aan de hand van een persoonlijk levensverhaal van nu brengt Jan Wagenvoort de bijbel terug naar de originele kern. Informatie en aanmelding via Anneke van Steenis: martinuskring@domkerk.nl.

Zondag 7 oktober is de eerstvolgende doopdienst. Ouders die hun kind willen laten doppen, kunnen contact opnemen met ds Netty de Jong; predikant@domkerk.nl, telefoon 2400 660. Dagelijks is om 12.30 uur het oecumenisch middaggebed. Op maandagmorgen om 7.00 uur het ochtendgebed. Op zaterdagmiddag om 15.30 uur is er wekelijks een concert in het kader van de 'Zaterdagmiddagmuziek'. Voor actuele informatie zie: www.domkerk.nl

EUG Oekumenische Studentengemeente (Janskerk)

Wie komt er nog toe aan het lezen van gedichten? Daar is de zondag (ook) voor. En samen hoor je meer dan alleen. Op zondagmiddag, aansluitend aan de viering en de koffie/thee daarna. We nemen allen brood mee en wie de mond niet te vol heeft leest een gedicht voor. Er kan stilte volgen, maar ook een duidend gesprek. De eerste keer worden de gedichten door de begeleider uitgezocht, de volgende keren worden ze aangedragen door wie maar wil. Dat gebeurt op de zondagen 23 september, 28 oktober, 18 november en 9 december, 13.00 tot 14.30 uur, Janskerk. Begeleiding en opgave: Harry Pals, hpals@xs4all.nl.

Dinsdag 25 september is in de tuinzal op de Grave van Solmsstraat 4 de filmvertoning over het leven van Film Hildegard von Bingen. Deze mystica wordt zondag 7 oktober door de paus verheven tot kerklerares. Nadere informatie: Marieke Milder, marieke.milder@hetnet.nl, 06-2696 0668.

Jacobikerk

Op donderdagavond 20 september vindt de eerste gezamenlijke bijbelkringavond van het seizoen plaats. Ds Markus zal een inleiding houden op het nieuwe jaarthema. De avond is speciaal bedoeld voor alle kringleden, kringleiders en mentoren, maar ook andere geïnteresseerde gemeenteleden zijn hartelijk welkom. De avond begint om 20.00 uur in de Jacobikerk. Aanmelden kan via bijbelkring@jacobikerk.nl. Op woensdag 26 september gaat de Alphacursus daadwerkelijk van start. Je kunt je nog opgeven via alpha@jacobikerk.nl. De cursus discipelschap in het dagelijks leven is op 2, 16 en 30 oktober en op 13 november, steeds om 20.00 uur in de gemeentenzaal in de Jacobikerk. De volgende onderwerpen komen aan bod: hoe kan ik Jezus volgen? Hoe komen mensen er toe Hem te volgen? Hoe praat ik over mijn geloof en hoe laat ik het zien in daden? En: hoe ga ik als christen om niet-christelijke naasten? En hoe uit het zich in mijn eigen leven? Meer informatie en opgave bij Barbara Lamain, e-mail belamain@hotmail.com.

Johannescentrum

Op 16 september, de derde zondag van de maand, is er ditmaal geen Verhaal halen viering. Dit

WIJKNIEUWS

in tegenstelling tot wat er hier en daar al gecommuniceerd is. We beginnen daarmee in oktober en we zijn ondertussen aanbeld bij het boek Leviticus. Welke verhalen we uit dit boek gaan vertellen, zal binnenkort wel duidelijk worden. Dat betekent dat op 16 september ditmaal ds Harry Wim Wierda nog een keer voor zal gaan. Aandacht zal besteed worden aan de Vredeszondag. Het koor is er ook, zoals elke derde zondag. Dit jaar gaat het leerhuis in de Johanneskerk over Hemel en Hel. Een onderwerp waar heel veel over te vertellen valt. Zie de aankondiging elders in dit blad. Wanneer U geïnteresseerd bent, is het aan te raden om niet te lang te wachten met aanmelden. De belangstelling is elk jaar erg groot en we kunnen 'maar' zestig deelnemers een plek bieden.

Marcuskerk-Wilhelminakerk

Zondag 16 september is het startzondag. Dit jaar in de Wilhelminakerk. In de Marcuskerk is deze ochtend geen dienst! De startzondag staat in het teken van het landelijke thema 'Geloof, hoop en liefde'. Het is een thema waar we zeker iets moois van kunnen maken, en dat hopelijk ook de rest van het jaar nog doorklinkt in onze activiteiten!

Het programma begint om 10.00 uur met een feestelijke dienst, waarin ds Hans Koops voorgaat. De Marcuscantorij verleent medewerking. Daarna is er onder het genot van koffie/thee en wat lekkers (u kunt zich intekenen om te bakken!) een sponsorloop gehouden voor het ZWO-project in India. Iedereen is van harte uitgenodigd om mee te lopen of de lopers aan te moedigen. Na de sponsorloop is er een korte presentatie over het ZWO-project. Vervolgens zijn er verschillende workshops rond het thema 'Geloof, hoop en liefde'. Om ongeveer 14.00 uur sluiten we startzondag af. Om 17.00 uur is er een vesper in de Marcuskerk. Zie verder onder 'Vespers in Zuidoost'. Zondag 23 september gaat ds Hans Koops voor. Over de oude-rensos in het Marcuscentrum staat elders in dit blad een bericht.

De eerstkomende mogelijkheid voor inleveren van spullen voor de bazaar is op maandag 1 oktober en dus *niet* zoals u gewend bent op de laatste maandag van de maand. U kunt tussen 19.00 en 20.00 uur uw schone spullen en linnengoed weer inleveren in de Marcuskerk. Ook ontvangen wij graag uw overvloedige sieraden, kralen en kettingen. Geen gewone kleding en geen grote meubelen. De hierna volgende innamen is op maandag 29 oktober.

Op 16 augustus overleed Jon Scholten-van Oosten, op de leeftijd van 92 jaar. Zij woonde met haar man op Oudwijk 35. Jon Scholten was een sterke

vrouw, die van aanpakken wist. Van zeuren hield ze niet. Problemen, zoals ook de kanker die haar zo'n twintig jaar geleden trof, waren er om overwonnen te worden. Sinds korte tijd wist ze dat ze opnieuw kanker had, die niet meer kon genezen. Dit heeft ze als een voldongen feit geaccepteerd. Op 21 augustus is zij begraven in het familiegraf in Bilthoven.

Nicolaïkerk

Hemel en aarde
belevén en bewegen

Op 16 september, de dertiende zondag van de zomer, gaat ds Dirk Neven voor op de startzondag. Voorafgaande aan de dienst, die deze keer om ongeveer 11.00 uur begint, is er vanaf 10.00 een aantal workshops die allemaal verband houden met de rode draad van het nieuwe seizoen: 'goed verhaal'. In de dienst werken we onder andere met het bericht uit Jacobus 2: 1-18, een prachtig stuk over de omgangsregels binnen de Gemeente. De Nicolaïcantorij onder leiding van Ko Zwannenburg werkt mee en organist is Berry van Berkum. Er klinkt onder andere nieuwe kerkmuziek van Berry van Berkum op teksten Andries Govaert. Om 17.00 uur is er een vesper in de Marcuskerk. Zie verder elders in dit nummer.

Op zondag 23 september, de eerste zondag van de herfst is ds Wouter van Laar uit Willemstad, de voorganger en Ko Zwannenburg de organist. De tekst voor deze dienst is Mattheüs 6: 5-15. Hierin staat het 'Onze Vader'. In de preek is de relatie aan de orde tussen ons bidden en ons handelen. Vaak wordt gesuggereerd dat handelen beter is dan bidden. Er wordt een tegenstelling geschapen tussen bidden dat passief zou zijn en handelen dat actief zou zijn. Is dat terecht?

Pniëlkerk – Triumfatorkerk (West)

Zondag 16 september is in beide brandpunten een oecumenische viering in het kader van de Vredesweek. Samen met de katholieke pastor(es) gaat in de Triumfatorkerk ds Marieke Sillevius Smitt voor en in de Dominicuskerk ds Pieter van Winden. Zondag 23 september is de Startzondag van de wijkgemeente. Na een gezamenlijke dienst in de Pniëlkerk is er een divers naprogramma in en rondom de kerk. Zie Contact en de wekelijkse nieuwsbrieven voor meer details.

Deze maand is ook de eerste Contactmiddag 55+ van dit seizoen. U bent van harte welkom op donderdag 20 september om 14.30 uur in de wijkzaal van de Pniëlkerk. En die avond is er weer een Taizé vesper in de Wijkplaats.

Woensdag 26 september is de eerste Utrecht Lezing van dit seizoen met prof.dr. Cees den Heyer over 'Het debat over Jezus'. Zie ook de aankondiging elders in dit blad.

Tuindorperkerk

De Tuindorperkerk bestaat dit jaar 75 jaar! En dit wordt groots gevierd. Het thema van het jubileum is: 'Kerk met Passie!' Op zondag 23 september wordt er een feestelijke reünistenkerkdienst gehouden waarbij iedereen welkom is die betrokken is / geweest bij de Tuindorperkerk. Als speciale gast zal optreden thea termaker en theoloog Kees van der Zwaard. De dienst begint om 10.00 uur. Na afloop wordt er koffie/thee en een lunch geserveerd voor alle aanwezigen. Voor de kinderen is er een verrassingsactiviteit in de buitenlucht. U bent van harte uitgenodigd voor deze dienst! U wordt vriendelijk verzocht u vóór de lunch op te geven voor 10 september via: jubileumtuindorperkerk@gmail.com. Laat ook even weten met hoeveel personen u komt?

Maar de koek is nog niet op! Op donderdag 27 en vrijdag 28 september kunt u genieten van een verrassend theater. Het gaat over een vissersdorp waar twee partijen tegenover elkaar komen te staan door een tragisch ongeval. Gemeenteleden van de Tuindorperkerk zullen met spel en zang u een waar spektakel voorschotelen. Kaarten voor deze voorstelling zijn te bestellen via muziektheaterdk@gmail.com. Zie ook het bericht elders in dit blad.

En mocht u zelf nog ambities hebben dan is het open podium op zaterdag 6 oktober misschien iets voor u. Vanaf 20.00 staat het podium in de Tuindorperkerk voor alle gemeenteleden klaar. Aanmelden, bij jubileumtuindorperkerk@gmail.com, kan nog tot 1 oktober. Komen kijken kan natuurlijk ook. Het hele festijn begint om 20.00 uur. Natuurlijk is de kerk ook gewoon op zondag open. De komende zondagen wordt u verwelkomd door de volgende voorgangers. Op zondag 16 september gaat ds P.J. Rebel voor in een dienst van Schrift en Tafel. Op 23 september is ds B. van den Berg onze voorganger en op 30 september ds J. Muis. Zoals u leest, genoeg redenen om eens langs te komen in de Tuindorperkerk aan de Van Riellaan. Meer weten over de activiteiten of de de gemeente? Kijk dan op tuindorperkerk.nl.

Zuilen (Bethelkerk en Oranjekapel)

De vredesweek is in Zuilen altijd een moment waarop we oecumenisch vieren:

- in de Bethelkerk gaan ds Tuski en Bernadette van Dijk voor in een viering van Schrift en Tafel
- in de Nicolaas Monicaparochie viert de kapel de vredesweek, met als voorgangers pastor Peter van Kessel en ds Lieske Keuning (aanvang 9.30 uur!).
Op zondag 23 september zetten we in de Oranjekapel opnieuw een credo-artikel centraal: de vergeving der zonden. Voorganger is dr Gerard van 't Spijker.

Lezer, maar geen abonnee?

Met deze bon verzekert u zich elke twee weken van actueel Utrechts kerknieuws. Oecumenisch van geest, inspirerende verhalen van stadgenoten en volop aandacht voor de rijke christelijke cultuur van onze stad!

Ja, noteer mij voor € 25 per jaar – tot wederopzegging - als abonnee van Kerk in de Stad.

Dhr/mevr/fam. voorletter(s):
naam:
straat en huisnummer.
postcode
woonplaats:
telefoonnummer (i.v.m. controle)

Stuur de bon in een gefrankeerde envelop naar
Kerk in de Stad, Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht.
of stuur een e-mail naar abonnement@protestant-utrecht.nl
U ontvangt Kerk in de Stad per post elke twee weken thuis.

HULPVERLENING

Wilt u uw verhaal kwijt?
iets bespreken?
Persoonlijk contact?
Wij hebben altijd tijd
voor een gesprek of chat:

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

Sensor
Utrecht
DAG EN NACHT AANDACHT

030 - 294 33 44 0900 - 0767 (€ 0,05 p.m.) www.sensor.nl

OP RADIO EN TELEVISIE

WILDE GANZEN
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Op 8 en 9 september voor TANZANIA:
Hostel voor meisjes bij middelbare school
Dit project biedt 48 Maasai meisjes in de leeftijd van 14-20 jaar een veilig verblijf tijdens de schoolweek.

Op 15 en 16 september voor BURUNDI:
Opvang aidswezen en andere kwetsbare kinderen
In de gemeente Songa in Bururi, Burundi wonen ruim 40.000 mensen. Veel van de kinderen worden wees omdat één of beide ouders aan aids is overleden.

Op 22 en 23 september voor NEPAL: Zorg en begeleiding voor moeders en kinderen
Het Kiran Namaste huis in Kathmandu wil hen een kans op een betere toekomst geven.

Op 29 en 30 september voor Armenië: Drinkwater dorp Saramech
Dit project richt zich op alle 1.830 inwoners van Saramech, die in grote armoede leven. Doel van het project is om alle inwoners toegang tot water te geven door een 800 meter lange pijpleiding aan te schaffen en aan te laten sluiten op het waterleidingnet.

Helpt u mee?

Rekening 40.000 • Wilde Ganzen in Hilversum.
www.wildeganzen.nl

JOH. JANSEN & Zn.
GRAFMONUMENTEN

AL UW WENSEN IN DEZEN KUNNEN
VERWEZENLIJKT WORDEN.

Gansstraat 128-130 te Utrecht
Telefoon: 030 – 2516955

WOONRUIMTE GEZOCHT

Grootouders zoeken voor hun kleindochter Merlijn 18jr., die in september geschiedenis gaat studeren in Utrecht, een **kamer/ woonruimte**. W. Knol, tel: 0235376090 of W. Danielslaan 43, 2082 HB Santpoort.

In september ga ik journalistiek studeren op de HU. Ik woon in Zwijndrecht en de reistijd is ruim 1.5 uur. Nu ben ik opzoek naar een tijdelijke **kamer** (niet in het weekend) , totdat ik een vaste kamer vind. Ik hoop dat u mij kunt helpen. Groetjes, Lianneke den Toom. ldentoom@hotmail.com 0646483455

Omdat ieder persoon bijzonder is...

barbara
uitvaartverzorging

Tel. (030) 296 66 66 **barbarauitvaart.nl**
Egginklaan 51 Utrecht Nieuwe Vaart 5 Vleuten

Kerkbladen worden gespeeld van voor tot achter. Daar kunt u van profiteren, want als u iets zoekt of heeft aan te bieden, dan kunt u op één van onze pagina's een advertentie plaatsen. Voor een bescheiden bedrag komt u in meer dan 4000 gezinnen, plm. 10.000 lezers.

**advertenties@
protestant-utrecht.nl.**

www.narratio.nl

'KidSjes'

REPARATIE

**Klokkenatelier
Jan Haasnoot**

Voor al uw klokken en barometers (reparatie en verkoop)
Vleutenseweg 320, Utrecht.
Tel: 030-6034247
www.klokken-barometers.nl

TUINAANLEG

Hoveniersbedrijf
TUINLAND
Voorjaarklaar maken van uw tuin. Tevens rooien van bomen. Ook voor uw straatwerk, schuttingen en graszoden. U de klus, wij de kennis.
www.tuinensierbestrating.nl
Tel.030-6865858
mob. 06-55713383

**Woninginrichting
Ter Hoeve**
Voor meubelovertrekken en meubelreparaties
Bel: (030) 26 17 605
en wij komen langs voor prijsopgaven.

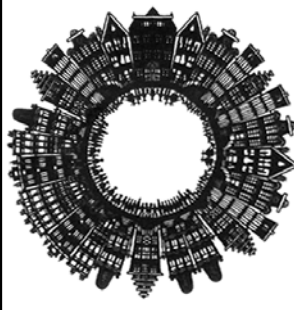
**www.
kinderdienst.nl**
*dé website voor
leiding van kinder-
nevendienst en
kinderwoorddienst*

*Prettig
professioneel!*

Prins
SCHOOONMAAKDIENSTEN

www.prinsbv.eu
Schaverijstraat 37 | 3534 AS Utrecht | telefoon: 030-2468870

Lauteslager
makelaars bv sinds 1850
Catharijnesingel 100
3511 GV Utrecht

NVM
fax 030-231 83 88
www.lauteslager.nl
makelaars@lauteslager.nl
030-231 51 86

**De mensen achter
Uitvaartverzorging H. Agterberg**

*"Mijn naam is Gert Jan Daalhuisen,
directeur van Uitvaartverzorging
H. Agterberg in Utrecht.
Al 100 jaar verzorgen wij
complete begrafenissen en crematies.*

*Met al uw wensen wordt rekening
gehouden. De overledene kan
bijvoorbeeld worden overgebracht
van het woonhuis of ziekenhuis
naar ons sfeervol ingerichte
uitvaartcentrum aan de
Wolter Heukelslaan 50-51 te Utrecht.
Maar thuis opbaren kan natuurlijk ook.
Ons team van professionele medewerkers regelt dat
allemaal. Ons uitvaartcentrum is daarom
7 dagen per week bereikbaar
- zowel overdag als 's nachts - om bij overlijden
direct hulp te bieden."*

Uitvaartverzorging H. Agterberg
Wolter Heukelslaan 50-51
3581 ST Utrecht
telefoon **(030) 251 09 82**
Internet: www.agterberg.nl

Altijd directe hulp bij overlijden

*Afscheid.
Een mensenleven waardig.*

Het overlijden van een dierbare is een ingrijpende gebeurtenis. Gevoelens van verdriet, woede, pijn en gemis strijden om voorrang. In de periode vlak na het overlijden is het soms moeilijk om de gedachten goed op een rij te krijgen. Dan is het goed als er iemand is die u zaken uit handen kan nemen, zonder de regie over te nemen.

Voortgekomen uit de Protestantse Kerken in Utrecht zijn de waarden van de kerk nog steeds actueel voor onze dienstverlening. Wij zijn een kleinschalige organisatie, waarin een persoonlijke benadering

centraal staat. Voor directe hulp na overlijden zijn wij persoonlijk dag en nacht telefonisch bereikbaar. PCB Uitvaartzorg heeft ook een InformatieCentrum in Nieuwegein-Zuid aan de Dorpsstraat 6. U kunt zich hier vrijblijvend laten informeren over uitvaartverzorging, nazorg en gedachtenisvormen. Het InformatieCentrum is dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 10.00 tot 16.30 uur. Een afspraak maken op andere dagen of bij u thuis is ook mogelijk. PCB Uitvaartzorg organiseert regelmatig lezingen en exposities.
Meer informatie vindt u op: www.pcb-uitvaart.nl.

**PCB
UITVAARTZORG**

**STICHTING
KEUWERKERK
UITVAARTZORG**

David van de Waal · Tineke Ouwerkerk · Liesbeth Kramer · Peter van Bennekom

Donaudreef 25 3561 EL Utrecht Telefoon [030] 262 22 44 dag en nacht
Dorpsstraat 6 3433 CH Nieuwegein Telefoon [030] 605 16 30 dag en nacht

Ouwerkerk
Uitvaartzorg Utrecht

 (030) 261 55 73 - www.ouwerkerk-uitvaart.nl

Alle kerkgebouwen zijn toegankelijk voor rolstoel-gebruikers. Kerkgebouwen aangegeven met * zijn voorzien van een aangepast toilet.

protestantse kerken binnen de PGU

Bethelkerk *
De M. Keizerlaan
Diensten: 10.00 u.
16-09 mw.ds M.J.H. Tüski, Utrecht, oec. dienst
23-09 mw.ds T. Zijlstra, Utrecht

Domkerk *
Domplein
Diensten: 10.30 u.
16-09 ds N.J. de Jong-Dorland
23-09 ds N.J. de Jong-Dorland
Vespers, 19.00 u.
16-09, 23-09

Evang.-Lutherse kerk
Hamburgerstraat
Diensten: 10.30 u.
16-09 mw.ds C. van Opstal
23-09 dr. A.H. Wöhle

Evang.-Lutherse kerk De Wartburg
Kennedylaan
Diensten: 10.00 u.
16-09 mw.ds E.Treurniet
23-09 mw.ds K. Storch

Jacobikerk *
St. Jacobsstraat
Diensten: 10.00 u.
16-09 ds A.J. Zoutendijk, doopdienst
23-09 ds A.J. Zoutendijk, ds A. Markus, start-zondag
Diensten: 17.00 u.
16-09 dr. W.M. Dekker
19.30 u. ds A. Markus, Open Dienst
23-09 ds A.D.L. Terlouw

Janskerk *
EUG Oek.
Studentengemeente
Janskerkhof
Diensten: 11.00 u.
16-09 past. mw. M. Milder, m.m.v. het Janskoor
23-09 ds H. Pals

Johannescentrum *
M. van Parmadreef
Diensten: 10.30 u.
16-09 werkgroep vieringen
23-09 mw.ds M. Jurjens, dienst van Schrift & Tafel

Marcuskerk *
Wijnesteinlaan
Diensten: 10.00 u.
16-09 ds J.S. Koops
17.00 u. vesper
23-09 ds J.S. Koops

Nicolaïkerk *
Nicolaaskerkhof
Diensten: 10.00 u.
16-09 ds D. Neven, m.m.v. de cantorij
23-09 ds W. van Laar

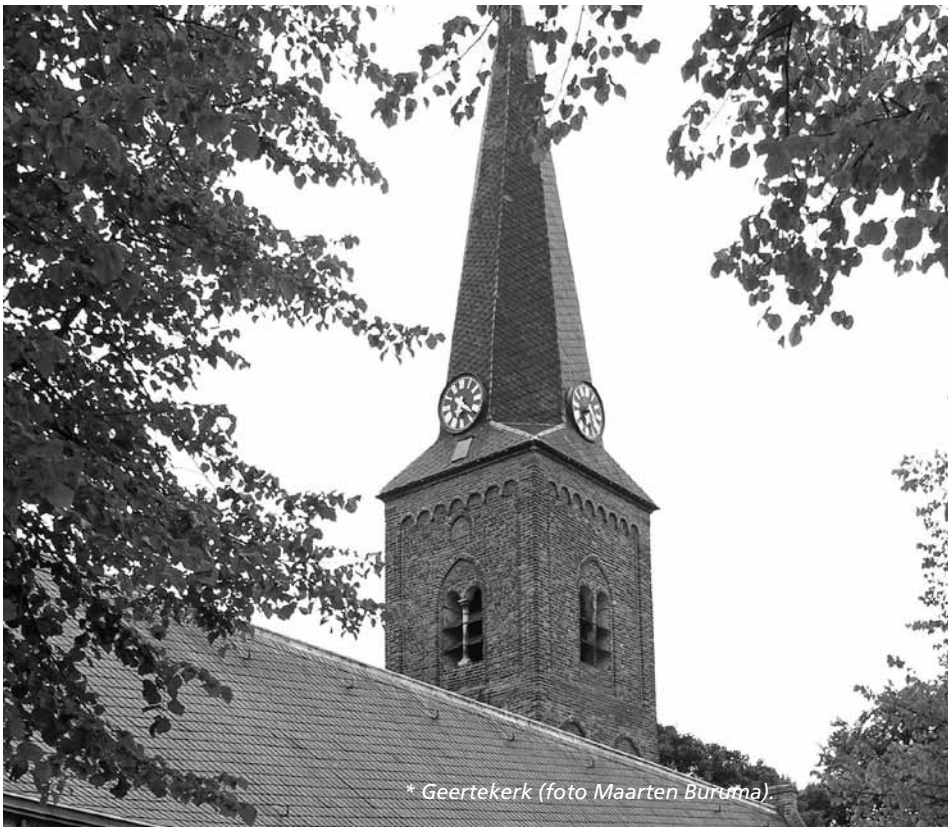
Nieuwe Kerk *
Bollenhofsestraat
Diensten: 10.00 u.
16-09 ds A. van Heusden, Driebergen
23-09 ds B.C. van Wieren

Oranjekapel *
Amsterdamsestraatweg
Diensten: 10.00 u
16-09 onbekend
23-09 dr. G. van 't Spijker

Pieterskerk,
Eglise Wallonne
Pieterskerkhof
Diensten: 10.30 u.
16-09 Pr. L. Hamrat
23-09 Pr. D. Ribs

Pniëlkerk *
Lessinglaan
Diensten: 10.00 u.
16-09 ds P. van Winden
23-09 ds P. van Winden, startzondag

kerkdiensten

* Geertekerk (foto Maarten Buruma).

Roobolkapel
Corn. Roobolstraat
Diensten: 10.00 u.
16-09 geen viering
23-09 mw.ds E. Treurniet

Triumfatorkerk *
Marco Pololaan
Diensten: 09.45 u.
16-09 ds M. Sillevs Smitt, vredeszondag
23-09 dienst in Pnielkerk, startzondag

Tuindorpkerk *
Van Riellaan
Diensten: 10.00 u.
16-09 ds P.J. Rebel, dienst van Schrift & Tafel
23-09 drs. B. van den Berg

Wilhelminakerk *
Hobbemastraat
Diensten 10.00 u.
16-09 ds H. Koops
23-09 dienst in Marcuskerk

andere kerken

Baptisten Gemeente Utrecht ‘Silo’
Herenstraat 34-36
Diensten: 10.00 u.
16-09 dhr. J. Boeschoten
23-09 ds Arjan Noordhoek

Doopsgezinde Gemeente*
Oudegracht 270
Diensten: 10.00 u.
16-09 mw.ds M. Trapman
23-09 geen dienst

Geertekerk, * Remonstrantse Gemeente
Geertekerkhof
Diensten: 10.30 u.
16-09 ds H. Siebrand
23-09 ds J.H. Röselaers

Gemeenschap Wladimirskaja
Zorgcentrum Hart van Lombok
Kanaalstraat 197
Diensten: 10.30 u.
16-09 vad. P. Brennink-meijer
23-09 geen viering

Kerk van de Verkondiging van de Moeder Gods
Springweg 89
Diensten: 09.00 u.
16-09 16e Zondag na Pinksteren
23-09 16e Zondag na Pinksteren

Holy Trinity Church
Van Limburg Stirumplein
Diensten: 10.30 u.
16-09 Sung Eucharist, Rev. D. Mc. Keeman
23-09 Sung Eucharist, Rev. C. Nicholls

ICF Utrecht
Mattheuskerk
Hendrika van Tussenbroek-laan 1a
Diensten: 14.00 u., engels-talig
16-09 J.H. Bonhof
23-09 J.H. Bonhof

Jeruëlkapel, *
Vrije Evangelische Gemeente Ivoordreef
Diensten: 10.00 u.
16-09 mw.ds N. Meynen
23-09 ds P.M. v.d. Schans

Leger des Heils
Schooneggendreef 27H
Diensten: 10.00 u.
16-09 luit. M. Potters
23-09 luit. M. Potters

Nederlands Gereformeerde Kerk Jeruzalemkerk
Troosterlaan
Diensten: 09.30 u.
16-09 ds W. Rietkerk
23-09 ds M. Janssens
Diensten, 17.00 u.:
16-09 dhr. H. Kaldewaij
23-09 ds C.J. van Rhijn, Amstelveen, viering
Heilig Avondmaal

Oecumenische onderweg-kerk Blauwkapel
Kapeldwarsweg
Diensten: zondag 10.30 u.
16-09 prof.dr. J. Visser, organist dhr. E. Vliem
23-09 prof.dr. M. Brinkman, organist dhr. J.K. Brinkman

Oud-Katholieke Parochie Utrecht Ste Gertrudis
Willemsplantsoen 2
Diensten: 10.00 u.
16-09 past. B. Wallet
23-09 past. A. Duurkoop

ziekenhuizen

AZU Stiltecentrum
Heidelberglaan
Diensten: 10.00 u.
16-09 past.mw. L. Berkhout
23-09 past.mw. M. Wisse

Diakonessenhuis
Bosboomstraat
Diensten: 10.00 u.
16-09 ds F. Kruijne
23-09 ds E. Hessel

St. Antonius ziekenhuis (voormalig Mesos) locatie Oudenrijn
van Heuven Goedhartlaan
Diensten: 10.00 u.
16-09 past. W.A. Smit
23-09 ds N.T. Overvliet

St. Antonius ziekenhuis (voormalig Mesos) locatie Overvecht
Paranadreef
Diensten: 10.30 u.
16-09 ds A.J. Hoffmann
23-09 mw. C. Koek

Willem Arntsz Huis
Lange Nieuwsstraat
Diensten: 10.30 uur
16-09 ds R. Vredenburg
23-09 past. B. van Empel

zorgcentra

Alb.van Koningsbruggen
Beneluxlaan
Diensten: 10.30 u.
16-09 mw. M. van der Hulst
23-09 dhr. G. Krul, dienst van Schrift & Tafel

De Lichtkring
Eykmanlaan
Diensten: 17.00 u.
16-09 mw. W. Winkel
23-09 ds C.P. Bouman

Rosendael
Indusdreef
Diensten: 10.45 u.
16-09 past. J. Hettinga, Woord- en Communieviering
23-09 mw. R. Prins, Woord & Tafel

Swellengrebel
Burg. F. Andraeelaan
Diensten: 10.00 u.
16-09 geen viering
23-09 dhr. J. Toet

Tamarinde
Neckardreef
Diensten: 10.30 u.
16-09 ds M. Jurjens
23-09 mw. A. van der Schrier

Tolsteeg
Saffierlaan
Diensten: 10.30 u.
16-09 RK dienst
23-09 dhr. A. Grobbe

Transwijk
locatie De Zusters
Lomanlaan
Diensten: 10.30 u.
16-09 ds N.W. den Bok
23-09 ds C.P. Bouman

Tuindorp-Oost
Winklerlaan
Diensten 10.00 u.
16-09 dhr. G.J. Kroon
23-09 pr. P. Koper s.j.

Zuylenstede
Perudreef 8
Diensten: 10.00 u.
16-09 ds J.E. Riemens
23-09 dhr. A. Hubers

door-de-week

Getijdegebeden in de Domkerk
Maandag
7.00 uur Ochtendgebed
Maandag t/m zaterdag
12.30 uur Middaggebed
Zondag en woensdag
19.00 uur Avondgebed

Kapel Hoog Catharijne Godebaldkwartier
Diensten ma. t/m vr.: 12.45–13.00 u
Zaterdag 11.00 u. eucharistie

VRIJDAG 't Huis aan de Vecht
Costa Ricadreef
Dienst: 19.30 u.
14-09 geen dienst
21-09 geen dienst

Zorgcentrum de Bijkershoek
Van Bijkershoeklaan
Diensten: 15.00 u.
14-09 ds P. de Jong
21-09 onbekend

ZATERDAG Axion locatie Dr. J.N. Voorhoeve
Van Heuven GoedhartIn 3
Diensten: 10.30 u

Wolvenplein gevangen
Wolvenplein
Diensten: 10.45 u.

huwelijken

Vrijdag 21 september
Domkerk
Domplein
19.00 u. ds W.G. Teeuwissen
Bruidspaar D. van Asselt & M. van Gent

Vrijdag 21 september
Oud- Zuilen
19.00 u. dhr. G. Molenaar
Bruidspaar M.W.M. Peeters & W. Dekker

Vrijdag 21 september
Janskerk, 14.00 u
Liesbeth Timmers en Simone Rauh

LEESROOSTER

De komende weken vermeldt het leesrooster van het Nederlands Bijbelgenootschap de volgende bijbelgedeelten:

zo 16 sept Marcus 9:14-29
ma 17 sept Marcus 9:30-50
di 18 sept Marcus 10:1-12
wo 19 sept Spreuken 28:1-13
do 20 sept Spreuken 28:14-28
vr 21 sept 2 Kon. 23:31-24:7
za 22 sept 2 Kon. 24:8-17

zo 23 sept 2 Kon. 24:18-25:7
ma 24 sept 2 Kon. 25:8-17
di 25 sept 2 Kon. 25:18-30
wo 26 sept Spreuken 29:1-13
do 27 sept Spreuken 29:14-27
vr 28 sept Openb. 12:1-6
za 29 sept Openb. 12:7-12

AGENDA

zaterdag 15 september
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek met Domcantorij

zondag 16 september
10.00 uur Antoniuskerk Lombok, interreligieuze gebedsbijeenkomst met aansluitend vredeswandeling
10.00 uur Johannescentrum Overvecht, viering in teken Vredesweek
17.00 uur Marcuskerk, vesper Zuidoost

woensdag 19 september
20.00 uur Jeruëlkapel – Ivoordreef, voordracht in kader Vredesweek: maken moestuinen de wereld beter?

donderdag 20 september
10.00 uur ontmoetingscentrum De Roef
- Amaliadwarsstraat 2D, eerste ochtend muziekcursus
14.00 uur Wilhelminakerk, gespreksmiddag over ‘Als het kwaad goede mensen treft’
14.30 uur Marcuscentrum, ouderensoos

zaterdag 22 september
10.30 uur Johannescentrum, ontmoetingsdag PGU
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmiddagmuziek met Cees-Willem van Vliet (piano) en Diederik van Dijk (cello)

dinsdag 25 september
20.00 uur Domkerk, concert Turks koor Antakya

woensdag 26 september
10.00 uur doopsgezinde kerk, Oudegrachtrede prof. dr. Christiane Berkvens-Stevelinck over ‘Erfenis Europa’
14.00 uur Pniëlkerk, Utrecht Lezing prof.dr. Cees J. den Heyer (‘Wie was Jezus werkelijk?’)
20.00 uur Zalencentrum De Driehoek, filosofenlezing over ‘angst’ door prof.dr. Johan Goud

donderdag 27 september
20.00 uur Tuindorpkerk, theater ‘Overstag!’ eerste voorstelling

vrijdag 28 september
20.00 uur Geertekerk, Meezingnacht
20.00 uur Tuindorpkerk, theater ‘Overstag!’ tweede voorstelling

maandag 1 oktober
18.30 uur Wilhelminakerk, basiscursus geloven ‘7 plus 1’

woensdag 3 oktober
20.15 uur Johannescentrum, leerhuis ‘hemel en hel’ met prof. Panc Beentjes

zondag 7 oktober
19.30 uur EUG tuinzaal Grave van Solmsstraat, film over Hildegard von Bingen

donderdag 18 oktober
11.30 uur Triumfatorkerk, inlooplunch MSD De Brug

14 SEPTEMBER
2012

FOTOTENTOONSTELLING IN DE DOMKERK

De vergeten vluchtelingen uit Bhutan

Conny van Lier
kerkelijk-cultureel werk Domkerk

In de Domkerk is van 15 september tot en met 25 oktober een fototentoonstelling met als titel: 'Unforgotten'. Het gaat over vluchtelingen uit het Aziatische bergstaatsje Bhutan.

Meestal zien we Bhutan in de media alleen maar als een prachtig land in de Himalaya, waar het leven goed is. Maar Bhutan heeft ook een keerzijde. Het is een land, dat structureel de mensenrechten schendt van ongeveer twintig procent van de eigen bevolking. Ruim twintig jaar leven er al meer dan honderdduizend Bhutaanse vluchtelingen in kampen in zuid oost Nepal. Dit vluchtelingen-vraagstuk is in de meeste westerse landen geheel onbekend. Dit feit was er de aanleiding toe, dat de Empowerment Foundation op initiatief van schrijfster en filmmaakster Alice Verheij in

* Bhutaanse vluchtelingen (foto's UNHCR).

samenwerking met schrijfster en fotografe Eveline van de Putte het Headwind project startte. Dit is een mensenrechten- en kunstproject dat als doel heeft licht te laten schijnen op de situatie van de Bhutanese vluchtelingen. Het is een veelzijdig project geworden bestaande uit een documentaire, een fototentoonstelling, een fotoboek *Unforgotten* en een roman 'Headwind. Laxmi's story'. De fototentoonstelling van dit project *Unforgotten* toont de unieke beelden van het leven in en om deze vluchtelingenkampen rond Bhutan.

Van 15 september tot 25 oktober is een groot aantal van deze foto's uit deze tentoonstelling in de Domkerk te zien. Het lijkt ver weg, maar toch zijn

Bhutaanse vluchtelingen minder ver weg van Nederland dan wij denken. Op initiatief van de UNHCR (het hoge commissariaat van de vluchtelingen van de Verenigde Naties) zullen deze vluchtelingen over een groot aantal landen verspreid worden. Ook op uitnodiging van de Nederlandse regering worden ieder jaar een aantal mensen uit deze kampen naar ons land gehaald om hier een nieuw leven te beginnen.

Unforgotten
Op zondag 23 september om 12.30 uur vindt de opening van de tentoonstelling *Unforgotten* in de Domkerk plaats. Bij die gelegenheid wordt ook het fotoboek *Unforgotten* gepresenteerd. Daarnaast vindt er een voorvertoning van een deel

van de documentaire plaats! Het fotoboek is mede mogelijk gemaakt door het Citypastoraat Domkerk Utrecht. Een muzikale bijdrage zal er zijn van Max Douw. Bhutaanse vluchtelingen zelf kunnen de bezoekers rondleiden langs de foto's. Vrije toegang.
De tentoonstelling is vanaf medio september te zien op maandag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur, zaterdag van 10.00 tot 15.30 uur, zondag van 14.00 tot 16.00 uur en in de maand oktober op maandag tot en met vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.30 uur.

Meer informatie over het hele project is te vinden op www.empowermentfoundation.nl en www.headwindfilm.com.

Muziektheater Overstag! in de Tuindorpkerk

Op donderdag 27 september en vrijdag 28 september is in de Tuindorpkerk een theateervoorstelling met spel en zang van eigen gemeentelieden. De theatergroep noemt zich 'Overstag!'.

Het theaterstuk gaat over een vissersdorp waar twee partijen tegenover elkaar komen te staan door een tragisch ongeval. De Blauwe Vloot gunt de Rode Vloot het licht in de ogen niet. Hoofdrolspeeler Thomas, een dromer en verhalenverteller, zoekt een uitweg uit het conflict. Een gelikte zakenman speelt alle betrokkenen met mooie praatjes en beloften verder uit elkaar, maar uiteindelijk

ziet iedereen in dat samen beter is dan alleen. De tekst van het theaterstuk is geschreven door Maarten van den Berg, die samen met Tanja van Dijk de regie doet. Compositie en muziekarrangementen in het stuk zijn van Martijn Kardol en David van Dijk. De kerkzaal gaat open voor de voorstelling om half acht, de uitvoering van het muziektheater begint om acht uur. Toegang kost € 7,50 inclusief programma, kinderen tot en met 12 jaar mogen er voor vijf euro in. Kaartverkoop in de kerk en voorverkoop via muziektheatertdk@gmail.com, via Bas van den Berg, telefoon 271 5638 of via Wilma van der Zeijden: 271 8951.

Op zoek naar de Bronnen van Kracht

Denise Dijk

Ieder mens heeft te maken met de vergankelijkheid van het leven. Dat kan zijn door ziekte, door verlies van een dierbare, door verlies van gezondheid, door verlies van werk of door het afscheid moeten nemen van het vertrouwde. Door de Triumfatorkerk in samenwerking met Stichting De Brug worden binnenkort rond deze onderwerpen zes - tweewekelijkse - bijeenkomsten op de donderdagmiddag gehouden. Deze zijn erop gericht om bronnen van kracht in en buiten een mens aan te boren ter ondersteuning in moeilijke tijden. De Eeuwige is een Bron van troost en kracht. Doodgewoon erover

in gesprek zijn en luisteren naar elkaar onder leiding van twee ervaren pastores. Aan ieder (vanaf ongeveer 40 jaar) die weet wat het betekent kwetsbaar en sterfelijk te zijn en daarover in een kleine groep (maximaal twaalf deelnemers) samen wil komen, zijn flyers toegestuurd vanuit de Triumfatorkerk. Als u mensen kent op het Kanaleiland of Transwijk aan de rand van de kerk of niet-kerkelijk, die ook gebaat zouden zijn met deze bijeenkomsten, laat ze de flyer zien en nodig hen uit mee te gaan. Voor meer informatie neem contact op met Annette Dubois (06-2896 9036) of Denise Dijk (06-3642 7986).

kerk in de stad

IS EEN UITGAVE VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE UTRECHT EN VERSCHIJNT ALS REGEL EENS IN DE VEERTIEN DAGEN

REDACTIE

Elly Bakker, Dina Bouman-Noordermeer, Denise Dijk, Sietske Gerritsen, Arie Moolenaar, Frans Rozemond (DMO)

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
fax 271 2888
email: kerkindestad@protestant-utrecht.nl

Kopij kerkdiensten mailen naar: preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJKCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk: Bram Schriever. Eglise Wallonne: Anneke van Steenwijk. EUG (Janskerk): Teunis Hol. Jacobikerk: Stevien Gardenier. Marcus-Wilhelminawijk: Anne-Marie Rutgers. Nicolaïkerk: Steven Slappendel. Nieuwe Kerk: Karin Oostenbruggen. Overvecht: Bettina van Santen. West (wijkgemeente Pniëlkerk Triumfatorkerk): Henno Willering. Tuindorpkerk: Jan Verkerk. Zuilen: Annemieke Schuur.

SLUITINGSTIJD

Tien dagen voor verschijning, berichten negen dagen voor verschijning 10.00 uur.

ADMINISTRATIE

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
abonnement@protestant-utrecht.nl. Een abonnement is voor alle (kerkbalans-) betalende leden van de Protestantse Gemeente Utrecht in principe gratis. Zij krijgen jaarlijks een acceptgiroformulier toegezonden met het verzoek om € 25,00 over te maken. Dit is ook het tarief voor de andere jaarabonnees.

ADVERTENTIES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien dagen voor verschijning. Rouwadvertenties tot vrijdag voor verschijnen, per fax 084-739 2945. Digitaal aanleveren van advertenties kan ook: advertenties@protestant-utrecht.nl.

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
ING 766042.

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®, Gorinchem
www.narratio.nl